

www.vitazovce.sk

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VÍŤAZOVCE 2025-2031

s výhľadom do roku 2034

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Vítazovce na roky 2025-2031
s výhľadom do 2034

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Vítazovce na roky 2025-2031 s výhľadom do roku 2034	
Územné vymedzenie:	Prešovský kraj, okres Humenné, obec Vítazovce
Územný plán schválený:	Nie
Dátum schválenia PHRSR:	20.11.2024 (11. zasadnutie OZ, uznesenie č. 16/2024)
Verzia:	1.0
Publikovaný verejne:	Áno

Pracovná skupina pri tvorbe PHRSR obce Vítazovce na roky 2025-2031 s výhľadom do roku 2034	
Ing. Marek Žak	• zástupca starostky obce
Jozef Valach	• poslanec obecného zastupiteľstva
Ing. Miroslav Kondrát	• poslanec obecného zastupiteľstva

Ďalšie kopírovanie a nakladanie so strategickým dokumentom „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Vítazovce na roky 2025-2031 s výhľadom do 2034“ podlieha zákonu 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) v znení neskorších predpisov.

Obsah

Úvod	4
A. ANALYTICKÁ ČASŤ	9
1. Prírodné prostredie územia.....	10
1.1 Základná charakteristika a poloha obce.....	10
1.2 História obce	13
1.3 Prírodné pomery	14
2. Obyvateľstvo	22
2.1. Demografický vývoj	22
2.2. Vzdelanie a zamestnanosť.....	29
2.3. Podnikateľské subjekty a inštitúcie	33
2.4. Bývanie	34
3. Občianska vybavenosť.....	35
3.1. Administratíva	35
3.2. Školstvo	35
3.3. Zdravotná a sociálna starostlivosť.....	36
3.4. Služby.....	36
3.5. Kultúrno-historické pamiatky	36
3.6. Kultúrne a športové aktivity	37
4. Technická infraštruktúra	38
4.1. Elektrická energia	38
4.2. Plynofikácia.....	38
4.3. Vodovodná a kanalizačná sieť	38
4.4. Telekomunikácie a internet.....	38
4.5. Odpadové hospodárstvo	38
5. SWOT analýza	39
B. STRATEGICKÁ ČASŤ	41
Vízia obce	42
Prioritné oblasti.....	44
Špecifické ciele	45
C. PROGRAMOVÁ ČASŤ.....	47
Prioritné oblasti rozvoja obce, špecifické ciele, opatrenia a aktivity:	48
D. REALIZAČNÁ ČASŤ	50
Zásobník projektov	51

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Vítázovce na roky 2025-2031
s výhľadom do 2034

Akčný plán	51
Monitorovanie a vyhodnocovanie PHRSR.....	52
Spôsob aktualizácie PHRSR.....	52
E. FINANČNÁ ČASŤ	53
Plán využitia/aktivizácie zdrojov vrátane finančného plánu	54
Použitá literatúra.....	56

Úvod

Strategický dokument Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Vítázovce na roky 2025 – 2031 s výhľadom do roku 2034 (ďalej iba „PHRSR Vítázovce 2025-2031“) bol vypracovaný na základe Zákona č. 309/2014 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.

Dokument PHRSR Vítázovce 2025-2031 je základným dokumentom riadenia samosprávy a podpory regionálneho rozvoja na lokálnej úrovni. Cieľom tohto dokumentu je detailná analýza sociálnych, ekonomických, kultúrnych, environmentálnych, technických a iných východiskových podmienok v riešenej lokalite, ako aj identifikácia potenciálnych príležitostí rozvoja územia a navrhnutie konkrétnych opatrení pre rozvoj obce. PHRSR má charakter strednodobého dokumentu (7 rokov). Aktivity obsiahnuté v tomto dokumente boli navrhnuté tak, aby riešili aktuálne potreby obce, vzhľadom na jej finančné možnosti, boli v súlade so stratégiou trvalo udržateľného rozvoja a zároveň prispievali k napĺňaniu cieľov regionálnej a národnej politiky. Dokument PHRSR slúži ako významný podklad pri získavaní finančných prostriedkov z európskych fondov a dotácií zo štátneho rozpočtu.

Dokument je členený na päť hlavných častí (A – E), ktoré sa následne delia na parciálne časti v závislosti od daného kontextu.

Analytická časť (A) predstavuje opis vnútorného a vonkajšieho prostredia. Obsahuje podrobné socioekonomické, územno-technické a prírodno-environmentálne analýzy.

Strategická časť (B) dokumentu je definovaná víziou, ktorej ciele sú bližšie špecifikované prostredníctvom priorít, opatrení a aktivít, ktorými sa má zabezpečiť dosiahnutie budúceho želaného stavu.

V programovej časti (C) sú uvedené konkrétne opatrenia a aktivity vrátane ich výstupov a merateľných ukazovateľov zamýšľaných projektov, prostredníctvom ktorých bude možné dosiahnuť stanovené ciele.

Realizačná časť (D) opisuje proces zabezpečenia realizácie, ktorý pozostáva z inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia, z monitorovania a následného hodnotenia realizovaných aktivít. Súčasťou realizačnej časti je časový harmonogram stanovených projektových aktivít.

Finančná časť (E) zahŕňa indikatívny finančný plán vrátane zdrojov financovania jednotlivých projektových aktivít.

Dokument PHRSR sa vypracováva s možnosťou pravidelnej aktualizácie. Vzhľadom na to, že na tvorbe PHRSR sa podieľajú samotní občania a zástupcovia obce, ako aj podnikatelia a záujmové skupiny pôsobiace v obci je PHRSR najrelevantnejším odrazom skutočných potrieb lokálnych aktérov. V tejto súvislosti možno PHRSR označiť za dokument, ktorý umožňuje občanom a ďalším subjektom interakciu v oblasti zodpovednosti za kvalitu svojho života v obci, avšak v neposlednom rade slúži aj ako propagačný materiál pre potenciálnych návštevníkov obce, záujemcov o bývanie, či domácich a zahraničných investorov.

PHRSR obce Vítázovce je úzko previazaný s operačnými programami, ktoré vznikli na základe Partnerskej dohody SR na roky 2021 – 2027 a taktiež s Víziou a stratégiou rozvoja Slovenska do roku 2030. Slovensko 2030 definuje priority a ciele rozvoja Slovenska v troch integrovaných rozvojových

programoch pokrývajúcich kľúčové oblasti rozvoja: ochrana a rozvoj zdrojov, ich udržateľné využívanie a rozvoj komunit. PHRSR obce Vítázovce je v súlade s uvedenými cieľmi. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Vítázovce schvaľuje obecné zastupiteľstvo. Obecné zastupiteľstvo bude následne realizovať aj vykonateľnosť, kontrolu, monitorovanie a hodnotenie tohto programu.

Ide o kľúčový dokument pre riadenie samosprávy, ktorý identifikuje výzvy, a definuje ciele a priority rozvoja do budúcnosti. Zároveň prináša súbor opatrení a nástrojov, ktorými bude môcť samospráva stanovené ciele dosiahnuť.

Vítázovce v roku 2031 môžu mať rôzne podoby, a preto je už dnes nevyhnutné zamyslieť sa nad tým, ako sa pripraviť na život v blízkej i vzdialenejšej budúcnosti. Rozvoj obce a zmeny, ktoré ju čakajú, závisia od rozhodnutí, ktoré prijímame dnes, aby sme vytvorili priaznivé podmienky pre nasledujúce roky.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VÍTAZOVCE	
Plánovacie obdobie	2025 – 2031 s výhľadom do roku 2034
Schvaľovací orgán / orgány	Obecné zastupiteľstvo obce Vítázovce
Identifikácia územnej samosprávy, pre ktorú sa dokument spracováva	Obec Vítázovce
Dátum schvaľovania	20.11.2024 (11. zasadnutie OZ, uznesenie č. 16/2024)
Dátum schvaľovania pôvodného dokumentu (<i>len ak ide o aktualizáciu</i>)	irelevantné
Členovia riadiaceho výboru participatívnej tvorby PHRSR	Starostka obce Zástupca starostky obce
Gestor tvorby PHRSR a jeho kontaktné údaje	Ing. Veronika Pošíková – starostka obce Vítázovce 90, 067 24 Lukačovce ouvitazovce@gmail.com , tel.: +421 905 541 629
Koordinátor tvorby PHRSR a jeho kontaktné údaje	Katarína Korpašová – externý odborník Udavské 345, 067 31 Udavské korpasovakatarina@gmail.com
Členovia tímov pracovných skupín podľa jednotlivých tém	zástupca starostky obce poslanci OZ
Adresa zverejnenia PHRSR na napr. webovom sídle zadávateľa tvorby stratégie (obcí, miest, VÚC)	https://www.vitazovce.sk/
1. ÚVOD - Základné východiská procesu tvorby a obsahu	
1.1. Inštitucionálne východiská (legislatíva, kompetencie, partneri a inštitucionalizované štruktúry partnerstiev),	
1.1.1. Legislatíva upravujúca tvorbu a implementáciu PHRSR	Zákon č. 309/2014 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov
1.1.2. Rozhodovacie kompetencie v oblasti tvorby a implementácie PHRSR	Obecné zastupiteľstvo obce Vítázovce
1.1.3. Partneri	Dotknutá verejnosť • občania obce Vítázovce (fyzické osoby staršie ako 18 rokov),• právnické osoby a občianske iniciatívy pôsobiace v obci (tvorené fyzickými osobami staršími ako 18 rokov)
	Hlavní aktéri rozvoja • Obecný úrad Vítázovce• podnikateľské subjekty pôsobiace v obci• neziskové subjekty pôsobiace v obci• obyvatelia obce
	Hlavní sociálno- • Farnosť Nanebovzatia Panny Márie v Ohradzanoch

	ekonomickí partneri	• ŠPORTOVÝ KLUB Víťazovce, o.z.• Únia žien Víťazovce• obyvatelia obce
1.2. Obsahové východiská		
1.2.1. Zdôvodnenie potreby spracovania PHRSR	Spracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Víťazovce vyplýva z ukončenia platnosti prechádzajúceho strategického dokumentu (PHRSR obce Víťazovce 2016-2023), z legislatívnej povinnosti (povinnosť vyplývajúca z platných zákonov a iných právnych foriem), ale najmä je daná nutnosťou reflektovať aktuálne výzvy, problémy a priority v rozvoji obce s dôrazom na zvyšovanie kvality života obyvateľov obce, životného prostredia, zlepšovanie podmienok pre ekonomické aktivity v obci a zefektívnenie systému riadenia rozvoja obce v kontexte nových prístupov k rozvoju územia a vplyvov vonkajšieho prostredia, predovšetkým novej rozpočtovej politiky Slovenskej republiky, Európskej únie a iných zdrojov financií. Dokument nadväzuje na nové programové obdobie regionálnej politiky EÚ na roky 2021 – 2027 a rozvojové priority EÚ, priority Agendy 2030. Ďalej na novú Národnú stratégiu regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Partnerskú dohodu s Európskou úniou pre nové programové obdobie, nový operačný Program Slovensko 2021 – 2027 ako aj medzinárodné dohody ako napríklad Agenda 2030, akčné plány iniciované subjektmi územnej spolupráce a zároveň schvaľované uznesením vlády SR alebo príslušnými orgánmi územných samospráv. Dokument reflektuje aktuálne výzvy a problémy obce. Medzi hlavné výzvy a problémy, ktoré dokument rieši, a ktoré sú prierezového charakteru patrí nedostatočné vybavenie územia technickou infraštruktúrou (miestne komunikácie, nevybudovaná kanalizačná sieť a pod.). Ďalšou oblasťou je kvalita a dostupnosť služieb pre obyvateľov (napr. športová infraštruktúra, kultúrna infraštruktúra), najmä ich diverzifikácia a skvalitňovanie v kontexte potrieb ich cieľových skupín. Kľúčovou výzvou v oblasti životného prostredia - znižovanie energetickej efektívnosti budov v majetku obce. Medzi dôležité výzvy patrí aj rozvoj vidieckeho cestovného ruchu podmienený rekonštrukciou objektov na území obce a dobudovaním doplnkovej siete služieb cestovného ruchu. Prierezovou výzvou je aj hľadanie vhodných mechanizmov pre zapojenie verejnosti do lokálnej politiky a zvyšovanie transparentnosti, otvorenosti a kvality vedenia obce.	
1.2.2. Definícia územia pre spracovanie PHRSR a územnej štruktúrie stratégie PHRSR	Katastrálne územie obce Víťazovce	

1.2.3. Relevantné vstupy z nadradených programových a strategických dokumentov	Z dokumentov na lokálnej a regionálnej úrovni je v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Vítazovce zohľadnený strategický dokument: • nezrealizované a aktuálne aktivity z predošlého PHRSR obce Vítazovce 2016-2023• Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na roky 2021 – 2030,• Integrovaná územná stratégia Prešovského samosprávneho kraja na roky 2021 – 2027 na nové programové obdobie. Z dokumentov národnej a nadnárodnej úrovne sú zohľadnené nasledujúce dokumenty: • Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja SR do roku 2035,• Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030,• Partnerská dohoda SR na roky 2021 – 2027,• Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj• Spoločný strategický rámec EK,• Operačný program Slovensko 2021-2027,• Plán obnovy a odolnosti SR.
1.2.4. Informácia o procese participatívnej tvorby PHRSR	Fáza 1. Identifikácia potreby a impulzov vypracovania PHRSR a rozhodnutie o začatí prípravných prác: 05/2024 Fáza 2. Prípravné práce, spracovanie predbežnej vízie: 06/2024 Fáza 3. Inventarizačná, analytická a prognostická fáza spracovania PHRSR: 07- 08/2024 Fáza 4. Stanovenie vízie, strategického smerovania, priorít a strategických cieľov PHRSR: 09/2024 Fáza 5. Nastavenie implementácie, financovania, monitorovania a vyhodnocovania PHRSR: 10/2024 Fáza 6. Prerokovanie a schvaľovanie návrhu PHRSR: 10/2024

A. ANALYTICKÁ ČASŤ

1. Prírodné prostredie územia

1.1 Základná charakteristika a poloha obce

Územie obce Vítazovce sa nachádza vo východnej časti Slovenskej republiky, v Prešovskom samosprávnom kraji (NUTS 3), v okrese Humenné (NUTS 4).

Obrázok č. 1 Mapa územia SR s vyznačením situovania obce

Zdroj: <https://www.mapy.cz>

Strategicko-plánovacie regióny (ďalej SPR) sú v zmysle definícií Európskej komisie a OECD čiastkové územné jednotky pre plánovanie na subregionálnej úrovni, chápané ako skupiny obcí pre potreby podpory regionálneho rozvoja. Prešovský samosprávny kraj má svoje územie rozdelené na tri strategicko-plánovacie regióny: **SPR Spiš** – okresy Poprad, Kežmarok, Stará Ľubovňa a Levoča; **SPR Šariš** – okresy Prešov, Sabinov, Bardejov a Svidník a **SPR Horný Zemplín** – okresy Humenné, Vranov nad Topľou, Stropkov, Medzilaborce a Snina. Obec Vítazovce od roku 2020 patrí do SPR Horný Zemplín.

Tabuľka č. 1 Základná charakteristika obce Vítazovce

Kód obce	520985
Názov okresu	Humenné
Názov kraja	Prešovský
Názov regiónu	Horný Zemplín
Štatút	Obec
PSČ	067 24
Prvá písomná zmienka	1451
Nadmorská výška	168 m n.m.
Súradnice	49°00'37"S 21°48'05"V
Počet obyvateľov	324
Rozloha	5 572 222 m ²

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

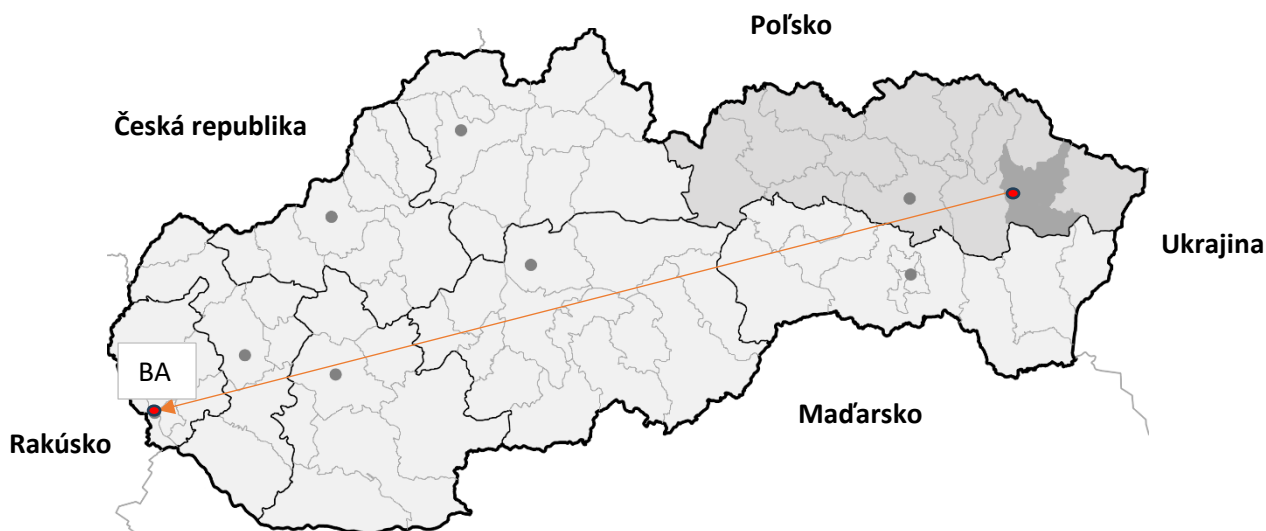
Rozloha územia obce je 5,57 km² a jej vzdialenosť od okresného mesta Humenné je 13,9 km. Ďalšie vzdialenosti obce od významných miest sú uvedené v nasledujúcej tabuľke č. 2:

Tabuľka č. 2 Vzdialenosť obce Vítázovce od významných miest	v km
Okresné mesto Humenné	13,9
Krajské mesto Prešov	65
Medzinárodné letisko Košice	81,3
Hraničný priechod UA (Ubľa – Malyj Bereznyj)	62,5
Hraničný priechod PL (Vyšný Komárnik)	55,1
Hraničný priechod HU (Slovenské Nové Mesto)	91,1
Hraničný priechod CZ (Svrčinovec – Mosty u Jablunkova)	308
Hraničný priechod AT (Petržalka)	469
Hlavné mesto Bratislava	470

Zdroj: <https://www.google.com/maps>

Obrázok č. 2 Vonkajšie vzťahy obce Vítázovce

Zdroj: <https://www.google.com/maps>

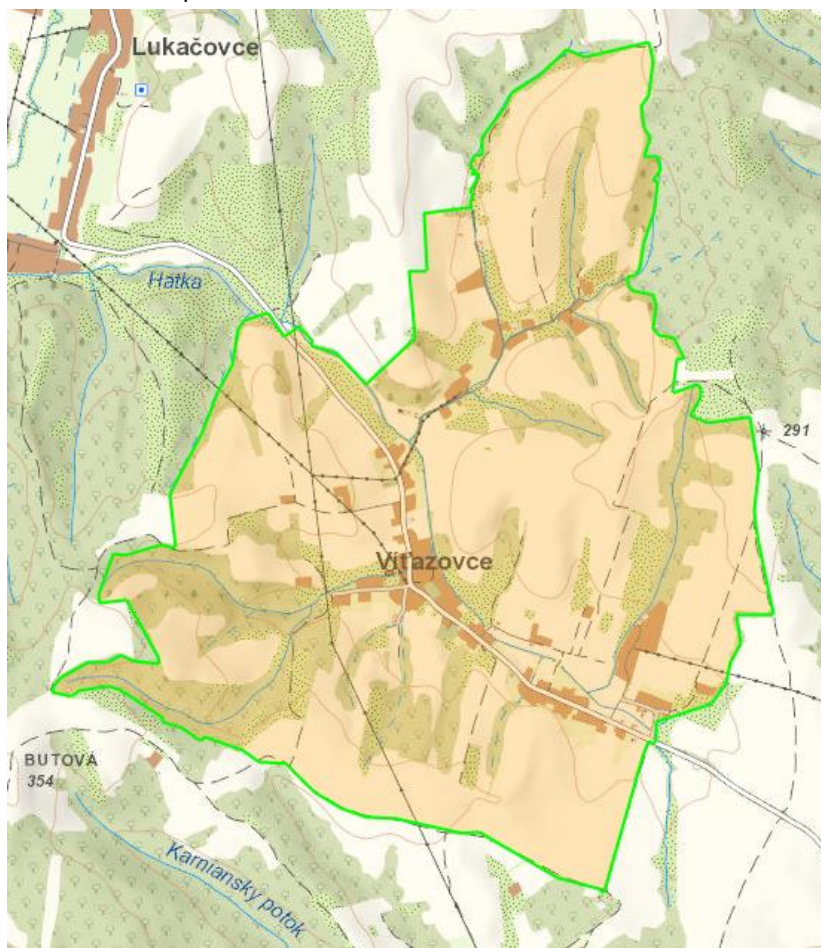
Obec Vítázovce leží v juhovýchodnej časti Ondavskej vrchoviny v hornej časti údolia východného prítoku rieky Olky v nadmorskej výške okolo 180m.. Obec má v okrese Humenné polohu v stredozápadnej časti. Kataster obce sa rozprestiera na rozlohe 5,57 km². Veľkosťou katastrálneho územia patrí obec k malým obciam okresu. Katastrálne územie obce priamo susedí s katastrálnymi územiami obcí:

- na severe obce: Černina, Baškovce
- na západe: Lukačovce
- na východe až juhovýchode obec: Ohradzany
- na juhu až juhozápade: Karná

V obci Vítázovce je hustota obyvateľstva nad celoslovenským priemerom – 10 osôb/km². Žije tu 324 obyvateľov. Od okresných miest je obec Vítázovce vzdialená 13,9 km (Humenné), 31,5 km (Vranov nad Topľou), 49,5 (Medzilaborce) a od mesta Snina 36,1 km. Cez obec a kataster obce prechádza cesta III triedy (3826 smer Humenné) V obci sa využíva len autobusová doprava, ktorú obyvatelia obce využívajú hlavne na prepravu do zamestnania, do škôl a pod. Najbližšia železničná doprava je v okresnom meste Humenné.

Obrázok č. 3 Mapa územia Víťazovce

Zdroj: zbgis.skgeodesy.sk

Obrázok č. 4 Mapa územia obce Víťazovce

Zdroj: <https://zbgis.skgeodesy.sk/>

1.2 História obce

Obec Víťazovce bola historicky súčasťou humenského panstva rodu Drugetovcov. Prvá písomná zmienka pochádza z roku 1451, pričom vznik dediny sa datuje do 14. až 15. storočia. V roku 1600 mala obec 7 poddanských domov a jeden-dva šoltýske domy. Na prelome 16. a 17. storočia bola malou dedinou so slovenským obyvateľstvom. Pravdepodobne v druhej tretine 17. storočia však došlo k postupnému vymieraniu obyvateľstva, čo viedlo k úplnému zániku dediny okolo roku 1690.

V 18. storočí sa na mieste Víťazoviec nachádzala biskupská usadlosť, ktorú vlastnila rodina Mariassyovcov. O presnom roku jej vzniku ani o prvých obyvateľoch nemáme dostatok informácií. Miestne povesti spomínajú vojnu medzi bratmi, z ktorej údajne pochádza aj názov osady. Na kopci zvanom Planá mal byť pochovaný porazený brat, na ktorého hrobe stojí železný kríž obklopený lipami. V tom období v osade stáli tri obývané domy, veľký sypanec, tri menšie schátrané domy a zbúraný kostol.

Prvými usadlíkmi boli slovenskí pracovníci, tzv. komenciáši. Neskôr prišli Poliaci, ktorí pracovali v miestnych lesoch. Príchod zahraničných pracovníkov bol umožnený vďaka jednoduchým povoleniam. Postupne sa stali miestnymi obyvateľmi a od roku 1886 prichádzali ďalšie rodiny z Poľska, najmä z vojvodstiev Jaroslav, Przemysel či Stanislawow. Títo prisťahovalci začali kupovať pozemky, ktoré predávala budapeštianska banka, vlastník miestnych lesov a pôdy. Pozemky boli lacné, splácanie bolo nastavené na 30 rokov, no do roku 1912 museli obyvatelia splatiť celý dlh. Výkupné ceny sa pohybovali okolo 100 zlatých za pôdu s budovami.

Obyvatelia si ponechali svoju reč a zvyky. Aj keď si nemohli dovoliť tradičné kroje, ich oblečenie bolo pre okolie novinkou. Domy boli drevené, roztrúsené po chotári a postupne nahrádzali vyklčované lesy ornou pôdou. Obec bola dlho súčasťou Ohradzan a ako osada mala obmedzené možnosti rozvoja. Až v roku 1956 sa stala samostatnou obcou.

V 20. rokoch 20. storočia vo Víťazovciach vyučoval rodák z Moravy, Kubás, ktorý pôsobil ako učiteľ vo svojom dome. Miestni obyvatelia ho platili drobnými finančnými príspevkami alebo potravinami. Túžba po vzdelaní bola veľká, čo viedlo k výstavbe vlastnej školy v roku 1926. Na jej výstavbu prispel poľský konzul v Košiciach sumou 10 000 Kčs. Príprava pozemku bola náročná, obyvatelia museli rozkopáť kopec, na ktorom škola dodnes stojí.

Komunikácie boli vo Víťazovciach dlhodobo problémové. Blistatá poľná cesta bola v daždivom počasí takmer neprejazdná. Valcovanie cesty začalo až po oslobodení v roku 1945, autobusová linka bola zavedená v roku 1950 a elektrifikácia obce prebehla v roku 1951. Telefón bol do obce zavedený až v roku 1956.

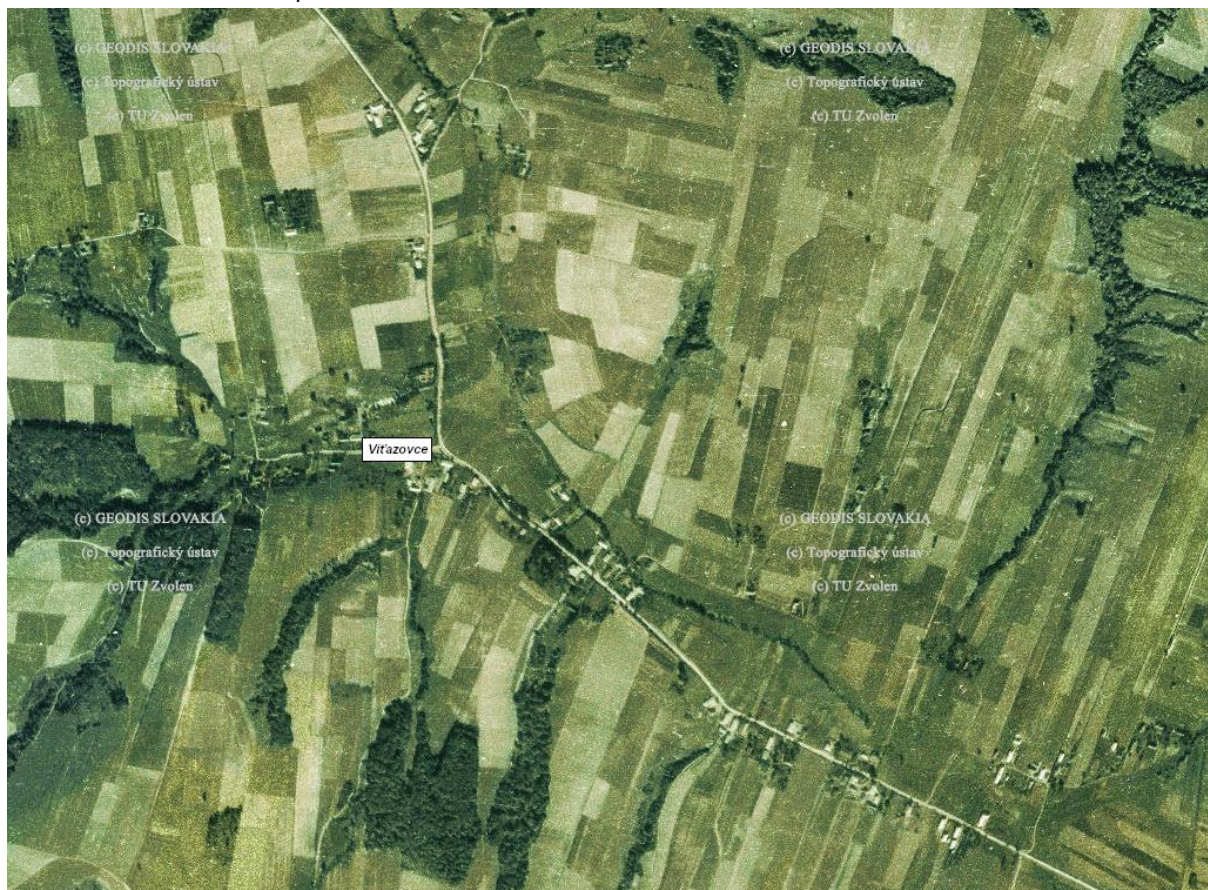
Počas druhej svetovej vojny obec významne podporovala partizánov, ktorí sa ukrývali v blízkych lesoch. Obyvatelia im poskytovali zásoby, čo viedlo k vypáleniu 41 domov nemeckými vojakmi v decembri 1944. Po oslobodení sa ľudia vrátili do zničených domov a začali budovať provízorne obydlia. V rokoch 1946 – 1947 štát podporil obnovu zničených domov, ktoré boli postavené z tehál.

V roku 1948 nastal masový presun 75 poľských rodín späť do Poľska, pričom ich miesta zaujali presídlenci zo Slovenska, Rumunska a Maďarska. Tento proces ovplyvnili aj medzinárodné tendencie, ktoré podporovali návrat občanov do ich „materských štátov“. Presídlenci boli umiestnení do domov, ktoré zostali prázdne po odchode poľských rodín.

Obec sa postupne zotavovala z vojnových škôd. Elektrifikácia, vybudovanie ciest a zavedenie spojenia s okolím prispeli k zlepšeniu kvality života obyvateľov. Roky po vojne znamenali pre Vítazovce obdobie obnovy a postupného rozvoja. (Zdroj, <http://www.vitazovce.sk/-historia>).

Obrázok č. 5 Historická mapa územia obce Vítazovce z roku 1950

(Zdroj: GEODIS SLOVAKIA, Topografický ústav, TU Zvolen).

1.3 Prírodné pomery

Geologické pomery

Podľa inžiniersko – geologickej rajonizácie je rajónom pieskovcovo – zlepencových hornín. Geologická stavba katastra obce je tvorená slieňovcami, vápniťmi ílovcami, siltovcami, pieskovecami a sklzovými telesami. Hydrogeologický komplex paleogénnych flyšových hornín budujú sedimenty paleogénu, kde prevláda puklinová priepustnosť. Sú tvorené horninami budovanými pravidelne sa striedajúcimi ílovcami, pieskovecami a karbonátovými horninami. Nachádzajú sa tu kolektory podzemných vôd-súvrstvia v pieskovcovom alebo hruborytmickom pieskovcovom vývine, ako aj izolátory/poloizolátory podzemných vôd- súvrstvia v ílovcovom alebo drobnorytmickom ílovcovo-pieskovcovom vývine.

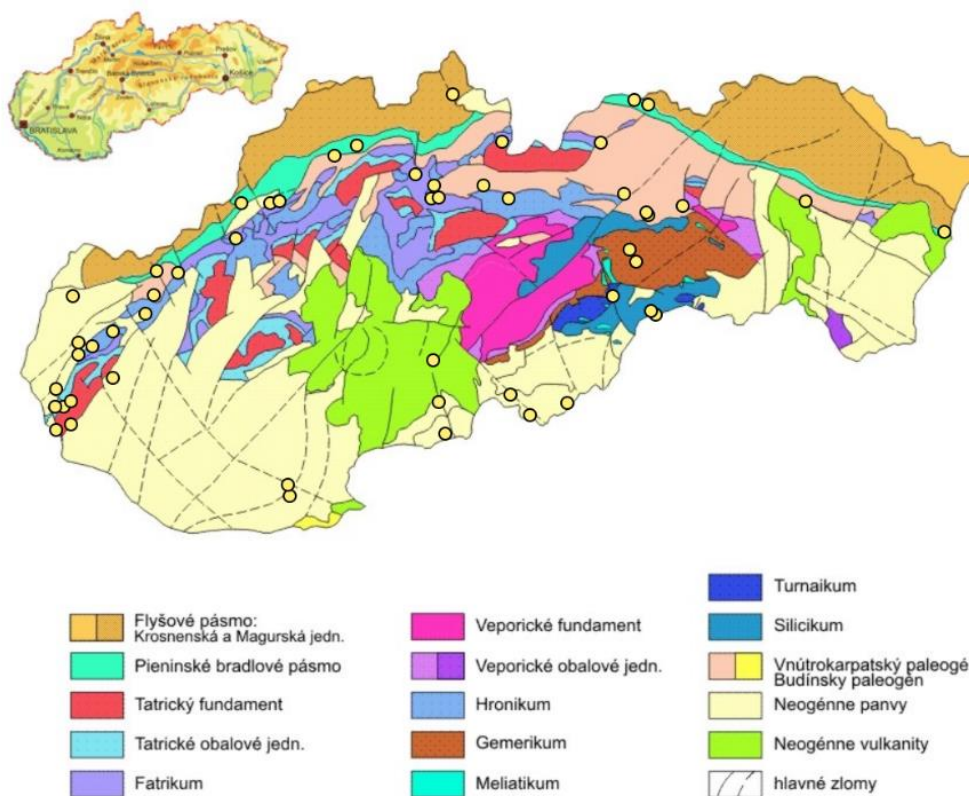

Tabuľka č. 3 Geologická stavba územia obce Víťazovce

Územie	Index	Litostratigrafická jednotka - I	Litostratigrafická jednotka - II	Vulkano-klastické horniny	Formy vulkanických a magmatických telies
Obec Víťazovce	54	krieda a paleogén vonkajších Karpát	pieskovce, mikrokonglomeráty, menej ílovce (strihovské vrstvy); lutét – spodný priabón	-	-

Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002 <https://app.sazp.sk/atlassr/>

Obrázok č. 6 Geologická stavba SR

Zdroj: <http://www.paleolocalities.com/index.php/site/mapa>, 2023

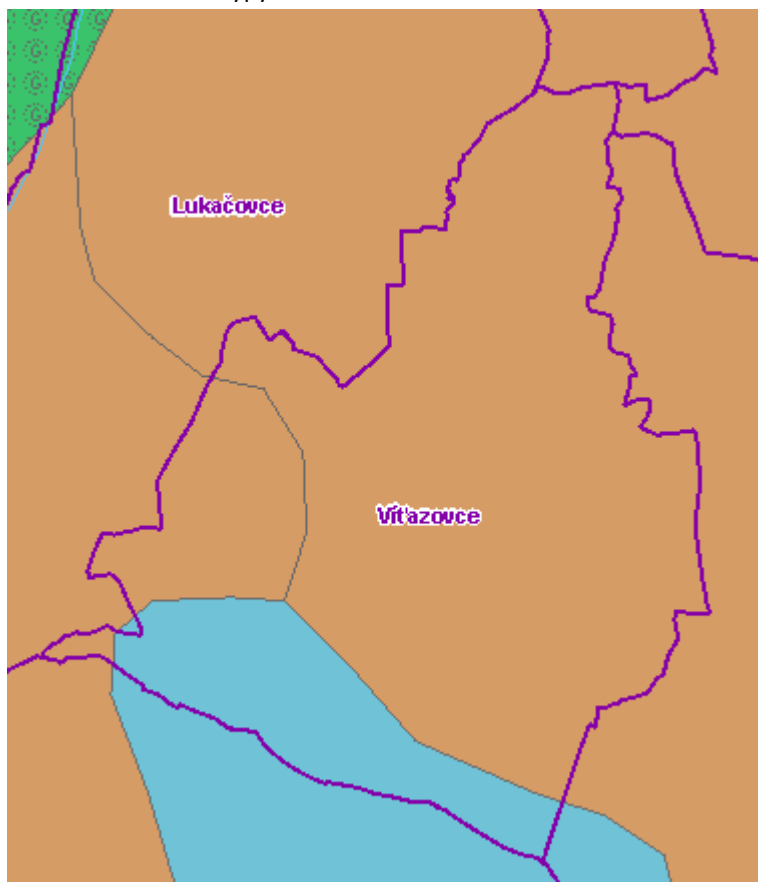
Pôdne pomery

Riešené územie patrí do flyšového pásma. Na flyšové horniny je viazaný vznik kambizemí, preto tento typ v území prevláda, resp. prevládajú jeho subtypy: Kambizeme patria do skupiny hnedých pôd, pre ktoré je charakteristický proces hnednutia, oxidického zvetrávania a s dominantným kambickým B-horizontom.

Pre riešené územie sú charakteristické dva typy pôd – z nich dominujú kambizeme, pôdna jednotka: kambizeme pseudoglejové nasýtené, sprievodné pseudogleje modálne a kultizemné, lokálne gleje; zo zvetralín rôznych hornín a na juhu územia pseudogleje s pôdnou jednotkou: pseudogleje nasýtené z polygenetických hlien, sprievodné čiernice glejové prekryté.

Obrázok č. 7 Pôdne typy na území obce Vítazovce

Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002 <https://app.sazp.sk/atlassr/>

Prehľad úhrnných hodnôt druhov pozemkov na území obce Vítazovce podľa Štatistického úradu SR prezentujú nasledujúce tabuľky č. 4 a 5:

Tabuľka č. 4: Štruktúra poľnohospodárskeho pôdneho fondu na území obce Vítazovce (v m²)

Územie	Celková výmera	Poľnohospodárska pôda	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavané plochy a nádvorie	Ostatné plochy
Obec Vítazovce	5 572 222	4 590 843	585 164	18 072	289 991	88 152

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

Tabuľka č. 5: Štruktúra poľnohospodárskeho pôdneho fondu na území obce Vítazovce (v m²)

Územie	Orná pôda	Chmeľnica	Vinica	Záhrada	Ovocný sad	Trvalý trávny porast
Obec Vítazovce	3 181 399	0	0	137 052	9 717	1 029 416

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

Na území obce v rámci pôdneho fondu nemajú žiadne zastúpenie chmeľnice a vinice. Dominantou je orná pôda.

Katastrálne územie Vítazovce má výmeru 557 ha. Počet "C" parcel: 1002 ks, "E" parcel je 336 ks, počet LV: 445 ks, počet vlastníkov: 1816, počet domov so súpisným číslom: 141 (zdroj: <https://www.skgeodesy.sk/sk/>, 2024)

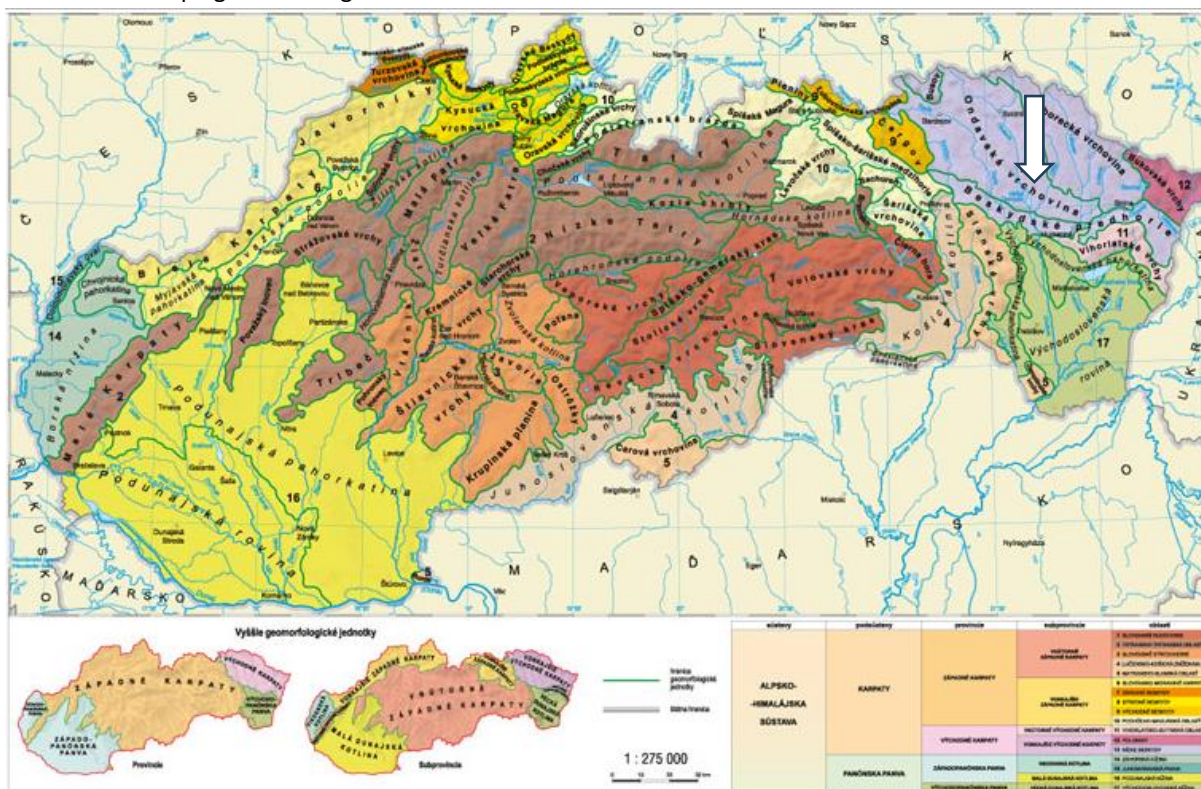

Geomorfologické pomery

Územie okresu Humenné patrí do sústavy Alpsko-himalajskej, podsústavy Karpát, provincie Východných Karpát, subprovincie Vonkajších Východných Karpát a dvoch oblastí: Nízke Beskydy a Vihorlatsko-gutinská oblasť.

Podľa geomorfologického členenia je územie okresu tvorené štyrmi geomorfologickými celkami: Vihorlatskými vrchmi (podcelok Humenské vrchy a Vihorlat), Beskydské predhorie (podcelok Humenské podolie a v západnej časti územia Mernická pahorkatina), Ondavská vrchovina a Laborecká vrchovina. Pričom hranica medzi Vihorlatskými vrchmi a Beskydským predhorím je zároveň aj hranicou medzi vnútornými a vonkajšími Východnými Karpátmi.

Obrázok č. 8 Mapa geomorfologického členenia SR

Ondavská vrchovina je najrozsiahlejšou vrchovinou na Slovensku s rozlohou 1800 km štvorcových. Územie má dĺžku asi 87 km a šírku 45 km. Horský celok je ohraničený zo západu Ľubovianskou vrchovinou a Čergovom, na severe hraničí s pohorím Busov a štátnou hranicou s Poľskom. Vrchovina ma príkrovo-vrásovú stavbu, budujú ju flyšové horniny zastúpené pieskovičkami, ílovcami, bridlicami a slieňovcami. Reliéf charakterizujú hladko modelované tvary. Pozdĺžne chrbty sa striedajú s pretiahnutými zníženinami – brázdami, prípadne kotlinkami. Častým javom sú kryhové a plošné zosuny, na odlesnených stráňach vzniká výmoľová erózia. Brázdy a kotliny boli intenzívnou hospodárskou činnosťou človeka zmenené na pasienky, lúky a polia. Vrchovinový reliéf s najvyšším bodom na Smilianskom vrchu prechádza na juhovýchode do pahorkovitého reliéfu.

Laborecká vrchovina je flyšové pohorie patriace do oblasti Nízkych Beskyd. Na západe a juhozápade je ohraničená Ondavskou vrchovinou, na juhovýchode Beskydským predhorím, na východe Bukovskými vrchmi a na severe štátnou hranicou s Poľskom, za ktorou pokračuje pod názvom Beskid Niski. Pohorie

má príkrovo-vrásovú stavbu. Tvoria ho ílovcové a pieskovcové súvrstvia rozličnej litologickej povahy a odolnosti. Povrch rozčlenený do sústavy chrbtov a erózných brázd je klasickým príkladom vrchovinného reliéfu. V ílovcových súvrstviach boli vymodelované eróznodenudačné znížneniny, na základe ktorých sa vrchvina delí na jednotlivé podcelky: Medzilaboreckú brázd, Papínsku brázd, Repejovskú brázd a Mikovskú brázd. Oddeľujú ich vyvýšeniny a chrbty pretiahnutého tvaru, vytvorené na odolnejších pieskovcových vrstvách. Ich námorské výšky dosahujú 500-800 m. Vo východnej časti pohoria na štátnej hranici s Poľskom je aj najvyšší vrch Vysoký grúň -905 m n.m. Takmer celú Laboreckú vrchovinu odvodňuje rieka Laborec. Vegetačný kryt na flyši nie je veľmi bohatý na množstvo rastlinných druhov, vyznačuje sa však niektorými zvláštnosťami. K mimoriadne vzácnym rastlinám patria niektoré východokarpatské endemity. V komplexe lesov prevažujú porasty buka, jedle a smreka.

Vihorlatské vrchy je pohorie sopečného pôvodu vo Vihorlatsko–gutinskej oblasti, tiahnuce sa od severozápadu na juhovýchod. Na juhu a západe hraničia s Východoslovenskou pahorkatinou, na severe s Bukovskými vrchmi, Laboreckou vrchovinou a Beskydským predhorím. Mladovulkanické pohoria na Slovensku vznikali koncom treťohôr, v neogéne, keď došlo k rozsiahlej sopečnej činnosti. Vo Vihorlate sa začala sopečná činnosť neskôr, asi pred 15 mil. rokov, a viaže sa na vznik hlbinných zlomov, ktoré otvorili vstupné cesty sopečným hmotám. Najvyššie vrchy pohoria, ako je Vihorlat, Veľká Trestia, Motrogon, Sčob, Veža a iné, vznikali v poslednej etape vulkanizmu zhruba pred 9 mil. rokov. Sopečná činnosť vo Vihorlate sa odohrávala prevažne v poklesávajúcom území a iba v neskoršom období bolo celé pohorie vyzdvihnuté vysoko nad svoje okolie.

Beskydské predhorie je geomorfologický celok na východnom Slovensku. Je súčasťou provincie Východné Karpaty, subprovincie Vonkajšie Východné Karpaty a oblasti Nízke Beskydy. Je súčasťou flyšového pásma, na dĺžku meria takmer 100 km, kým na šírku priemerne 5 km a maximálne 15 km vo východnej časti. Najužším miestom je územie pri obci Hažín nad Čirochou, kde šírka dosahuje len cca 2 km. Na severe hraničí s tromi geomorfologickými celkami: Bukovské vrchy, Laborecká vrchovina, Ondavská vrchovina, na západe s dvomi geomorfologickými celkami: Spišsko-šarišské medzihorie a Košická kotlina, na juhu tiež s tromi geomorfologickými celkami: Slanské vrchy, Východoslovenská pahorkatina a Vihorlatské vrchy. Východnú hranicu tvorí štátna hranica s Ukrajinou. Najvyšším bodom územia je vrch Hôrka (661 m n. m.) nad obcou Inovce vo východnej časti. Najnižším bodom je miesto, v ktorom Ondava opúšťa územie.

Detailnejšie rozdelenie geomorfologických jednotiek katastrálneho územia obce Víťazovce je uvedené v tabuľke č. 6

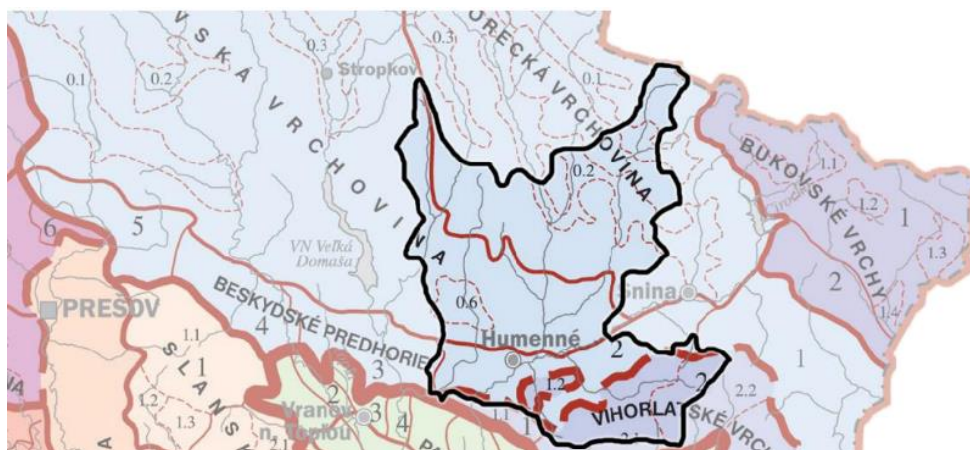
Tabuľka č. 6 Geomorfologické jednotky územia obce Víťazovce				
Územie	Oblasť	Celok	Podcelok	Časť
Obec Víťazovce	Nízke Beskydy	Ondavská vrchovina	-	-

Zdroj: Atlas krajiny SR, 2003 <https://app.sazp.sk/atlassr/>

Podľa geomorfologického členenia je územie obce tvorené jedným geomorfologickým celkom: Ondavskou vrchovinou.

Obrázok č. 9 Mapa okresu Humenné a geomorfologické celky

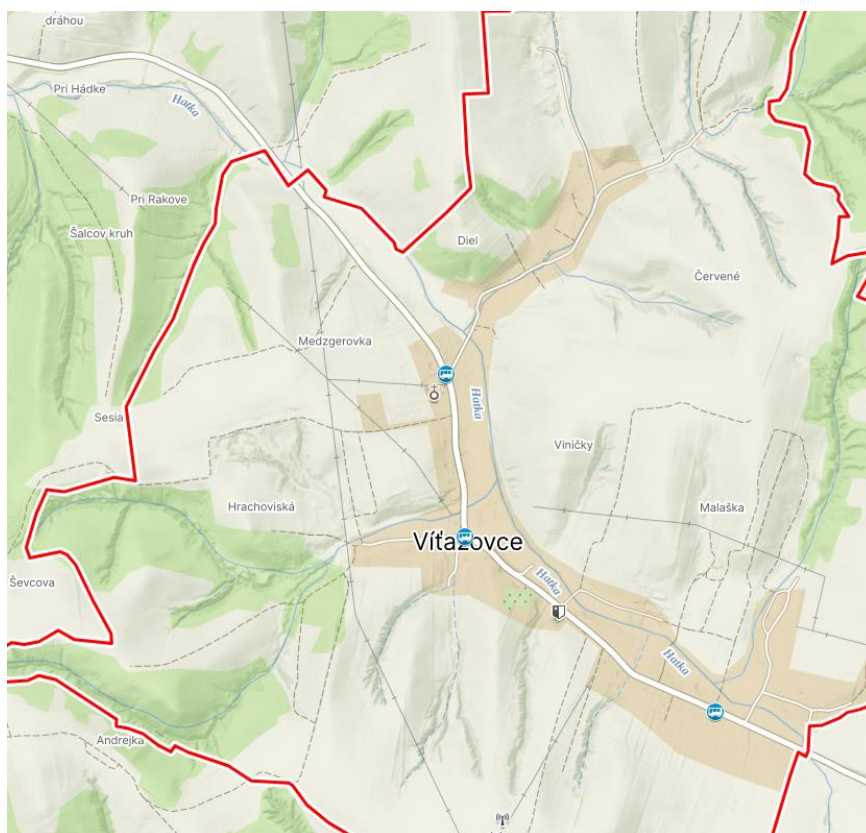

Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002 <https://app.sazp.sk/atlassr/>

Hydrologické pomery

Hydrologicky spadá obec Vítázovce do povodia rieky Bodrog, konkrétne do čiastkového povodia rieky Oľka. Rieka Oľka je pravostranným prítokom Laborca, ktorý následne ústi do Latorice. Latorica sa pri obci Zemplín spája s Ondavou a vytvára rieku Bodrog. Týmto spôsobom sú vodné toky v okolí Vítázoviec súčasťou hydrologického systému, ktorý prispieva k prietoku rieky Bodrog.

Obrázok č. 10 Vodné toky obce Vítázovce, Zdroj: <https://mapy.cz/>

Katastrom obce Vítázovce preteká vodný potok Hatka a niekoľko bezmenných vodných tokov. Potok Hatka dĺžku približne 3,7 kilometra. Nachádza sa v katastri obcí Lukačovce, Košarovce a Vítázovce. Stred obce leží vo výške 190 metrov nad morom a potok Hatka preteká celou obcou. Potok je upravený a prispieva k charakteru miestnej krajiny. Potok Hatka je súčasťou povodia rieky Oľka, ktorá je pravostranným prítokom Laborca. Laborec následne ústi do Latorice, ktorá sa pri obci Zemplín spája s

Ondavou a vytvára rieku Bodrog. Týmto spôsobom prispieva potok Hatka k hydrologickému systému, ktorý vedie až k rieke Bodrog.

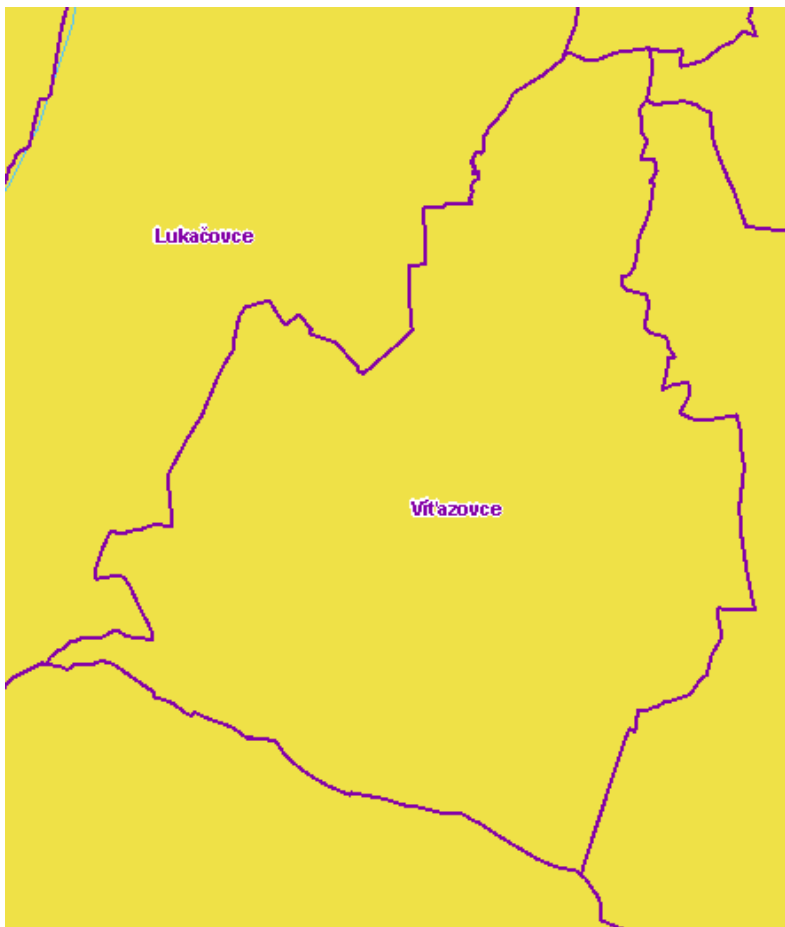
Klimatické pomery

Klimaticky je okres rozdelený do troch oblastí podľa nadmorskej výšky. Východoslovenská nížina, Beskydské predhorie a Zemplínske vrchy patria do teplej klimatickej oblasti, ktorá pozdĺž riečnych dolín zasahuje aj do Laboreckej a Ondavskej vrchoviny. Táto klimatická oblasť je v regióne plošne najrozsiahlejšia. Vyššie položené územia do 800 m n. m. patria do mierne teplej klimatickej oblasti, ktorú tvoria najvyššie polohy Slanských vrchov a prevažná časť Vihorlatu, Ondavskej a Laboreckej vrchoviny. Polohy nad 800 m n. m. patria do chladnej klimatickej oblasti. Tiahne sa popri hraniciach s Poľskom a zasahuje vrcholové časti Vihorlatu. Snehová pokrývka tu trvá 80 až 100 dní. Zemplín je po Podunajskej nížine druhou najteplejšou oblasťou Slovenska.

Podľa klimatického členenia Slovenska (Atlas krajiny SR, 2002) patrí katastrálne územie Víťazovce do jednej klimatickej oblasti: okrsku teplého, mierne vlhkého, s chladnou zimou.

Priemerná ročná teplota 7 - 8 °C	Zrážky nadbytok
Priemerná teplota v januári - 4 až -5 °C	Priemerné ročné sumy globálneho žiarenia 1200 – 1250
Priemerná teplota v júli 16 - 18 °C	Priemerná ročná teplota aktívneho povrchu pôdy 9 – 10 °C
Priemerné ročné úhrny zrážok 600 - 700 mm	Priemerná ročná teplota vzduchu 7-8 °C
Priemerný počet vykurovacích dní 220 – 240	
Priemerná ročná počet dní s hmlou 20-50	

Obrázok č. 11 Klimatické oblasti na území obce Víťazovce

Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002 <https://app.sazp.sk/atlassr/>

Ochrana prírody a krajiny, životného prostredia

Ochranou prírody a krajiny sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny a znížiť jej ekologickú stabilitu, ako i odstraňovanie takýchto zásahov. Cieľom ochrany prírody a krajiny je chrániť prírodu pre optimálne využitie krajiny. Príroda a jej časti v rámci krajiny predstavujú pre život nesmierne dôležitú, až existenčnú zložku životného prostredia. Prírodu a krajinu treba chrániť nielen z hľadiska súčasných životných potrieb, ale aj pre potrebu zachovať ju zdravú aj pre budúce pokolenie. Ochranu prírody a krajiny s vyčlenením územnej a druhovej ochrany, ako aj ochrany stromov zabezpečuje zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ktorého hlavným poslaním je obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny, znížiť jej ekologickú stabilitu, ako aj odstraňovanie následkov takýchto zásahov. Pôvodné geoekosystémy boli v záujmovom území značne pozmenené predovšetkým vplyvom rozvoja poľnohospodárskej výroby, výstavby bytov a komunikácií. Napriek tomu sa v riešenom území nachádza niekoľko lokalít a objektov, ktoré sú svojou hodnotou veľmi významné a sú vyhlásené za chránené.

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre Európsku úniu ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najzväčnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území: územia európskeho významu a chránené vtáčie územia.

Priamo do riešeného územia obce Vítázovce nezasahujú územia patriace do sústavy Natura 2000.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Územie obec Vítázovce patrí do územia Ondavskej vrchoviny. Ondavská vrchovina, nachádzajúca sa na severovýchode Slovenska, je charakteristická pestrou flórou a faunou, typickou pre flyšové pohoria Východných Karpát.

Flóra: Krajina je pokrytá prevažne zmiešanými lesmi, kde dominujú listnaté stromy ako buk lesný, breza, javor, dub a hrab. Z ihličnanov je najrozšírenejší smrek. Okrem lesov sa tu nachádzajú horské lúky, pastviny a poľnohospodárska pôda, čo prispieva k rozmanitosti rastlinných spoločenstiev.

Fauna: Živočíšstvo Ondavskej vrchoviny je bohaté a zahŕňa typické karpatské druhy. V lesoch možno stretnúť veľké cicavce ako jeleň lesný, srnec hôrny, diviak lesný a v menšej miere aj medveď hnedý. Z predátorov sú prítomné líška obyčajná a rys ostrovid. Bohatá je aj avifauna, s druhmi ako d'ateľ veľký, sojka škriekavá či rôzne druhy sov. V potokoch a riekach, ktoré pretekajú vrchovinou, žijú pstruh potočný a lipňovité ryby.

Táto biodiverzita robí z Ondavskej vrchoviny významné územie z hľadiska ochrany prírody a poskytuje ideálne podmienky pre milovníkov turistiky a pozorovania prírody.

2. Obyvateľstvo

Z hľadiska plánovania rozvoja obce Vítazovce je dôležitá podrobná analýza demografického vývoja samotného územia obce. Jednotlivé vekové kohorty samosprávy, determinujú štruktúru a dopyt po samotných verejných službách a verejnej infraštruktúre a vytvárajú priame predpoklady spotreby, ale aj zabezpečenia rovnako komerčných služieb. Vhodnými nástrojmi je možné v konečnom dôsledku dosiahnuť výsledky, ktoré spôsobia pozitívne efekty sociálne, ekonomické a environmentálne.

2.1. Demografický vývoj

Nasledujúca tabuľka prezentuje základnú charakteristiku obce: hustotu obyvateľstva na km² a počet trvale bývajúcего obyvateľstva (štatistický údaj k 30.06.2023).

Tabuľka č. 7 Základná charakteristika obce k 30.06.2023				
	Okres	Rozloha m ²	Hustota obyvateľstva (osoba na 1 km ²)	Počet trvale bývajúcего obyvateľstva k 30.6.
Obec Vítazovce	Humenné	5 572 222	56,8	316
Okres Humenné	-	754 238 069	78,04	58 859,5
Prešovský kraj	-	8 972 681 714	90,1	808 450
Slovenská republika	-	49 033 945 940	110,67	5 426 739,5

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

Z dlhodobého hľadiska nedochádza v obci Vítazovce k miernemu poklesu hustoty obyvateľstva. V roku 2023 dosiahla hustota obyvateľstva hodnotu 56,8.

Tabuľka č. 8 Hustota obyvateľstva obce k 31.12. (osoba na km ²)										
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vítazovce	56,62	55,27	54,65	54,29	53,93	54,65	55,18	53,66	54,47	56,8

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

V roku 2014 žilo na území obce 313 obyvateľov. Za sledované obdobie došlo k nárastu počtu obyvateľstva o 3,51 %. Najvyšší nárast bol v roku 2024 (324 obyvateľov). Počas sledovaného obdobia 10 rokov sa tieto ukazovatele vyvíjali nasledovne:

Tabuľka č. 9 Stav obyvateľstva obce k 31.12.										
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Spolu	313	303	306	299	302	307	308	298	309	324
muži	167	162	159	159	161	162	167	157	161	166
ženy	151	151	144	147	138	140	141	141	148	158

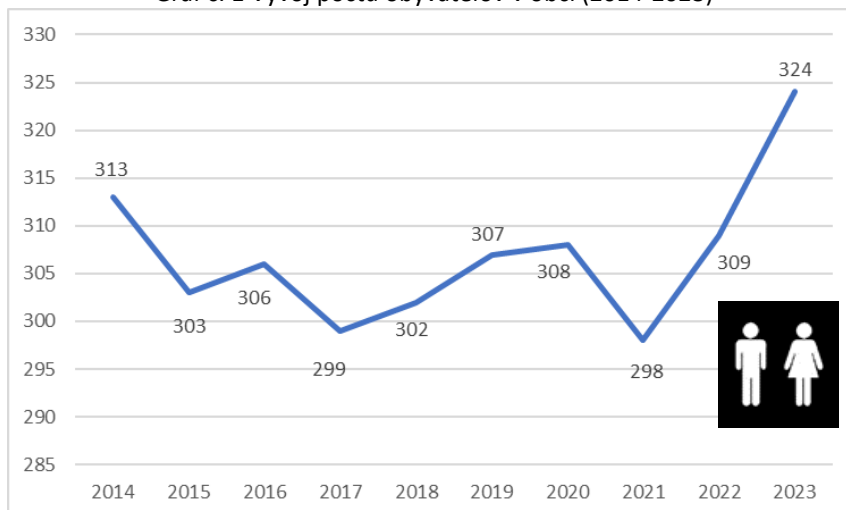
Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

Podľa štatistických údajov v obci prevláda každoročne počas sledovaného obdobia počet obyvateľov mužského pohlavia.

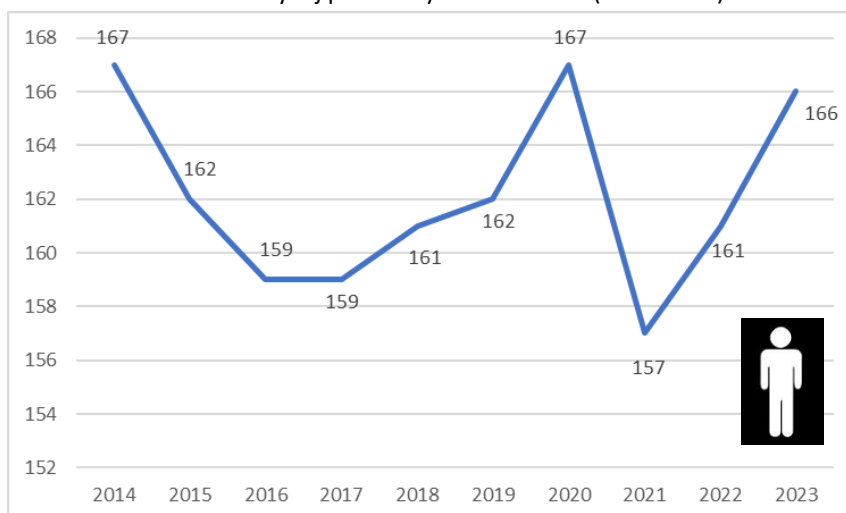
Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Vítazovce na roky 2025-2031 s výhľadom do 2034

Graf č. 1 Vývoj počtu obyvateľov v obci (2014-2023)

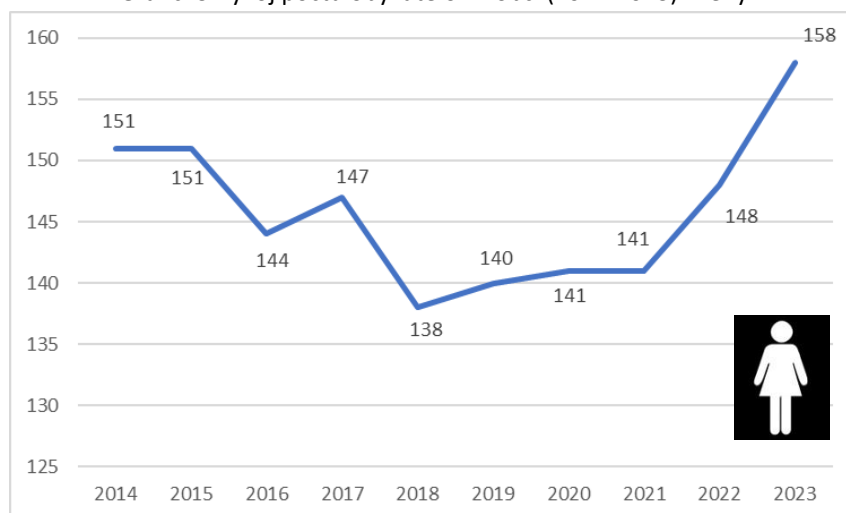
Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

Graf č. 2 Vývoj počtu obyvateľov v obci (2014-2023) - muži

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

Graf č. 3 Vývoj počtu obyvateľov v obci (2014-2023) - ženy

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

Tabuľka č. 10 Vývoj počtu obyvateľov a zmeny vekových štruktúr obyvateľstva na území obce

	Počet obyvateľov k 31.12.		Prírastok obyvateľstva k 31.12.2023			Index starnutia (percento)	
	2014	2023	Celkový	z toho prirodzený prírastok	z toho migračné saldo	2014	2023
Obec Víťazovce	313	324	15	0	15	119,05	152,38

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

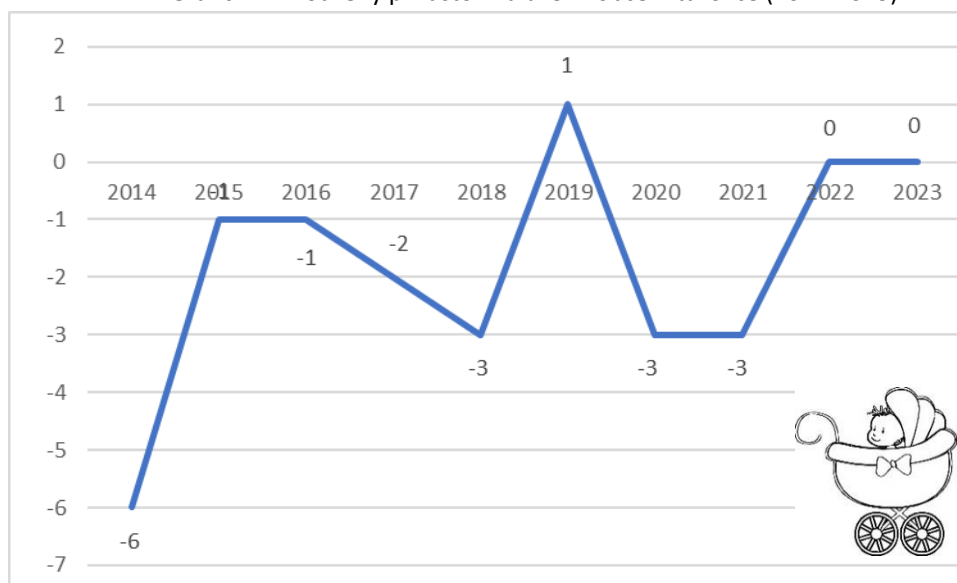
V grafickom znázornení vyššie, ktoré prezentuje vývoj počtu obyvateľov v obci medzi rokmi 2014 až 2023 je vidieť rastúci priebeh vo vývoji počtu obyvateľstva a hlavne za posledné tri roky zaznamenávame výrazný nárast obyvateľstva. Je to spôsobené predovšetkým kladným migračným saldom. Iba v roku 2009 a 2018 sme zaznamenali záporné migračné saldo spôsobené vystáhováním obyvateľov. Čo sa týka prirodzeného prírastku tak za sledované obdobie vidíme záporné hodnoty. V roku 2019 sme na území obce zaznamenali kladný prirodzený prírastok (+1). Celkový prírastok obyvateľstva dosiahol najvyššiu kladnú hodnotu 15 v roku 2023 a najvyššiu zápornú hodnotu - 10 v roku 2015.

Tabuľka č. 11 Prehľad pohybu obyvateľstva obce k 31.12.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Živonarodení	2	2	2	3	4	5	3	1	1	2
Zomretí	8	3	3	5	7	4	6	4	1	2
Prirodzený prírastok	-6	-1	-1	-2	-3	1	-3	-3	0	0
Priťahovaní	8	1	10	2	9	10	5	10	14	19
Vystáhovaní	7	10	6	7	3	6	1	9	3	4
Migračné saldo	1	-9	4	-5	6	4	4	1	11	15
Celkový prírastok	-5	-10	3	-7	3	5	1	-2	11	15

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

Graf č. 4 Prirodzený prírastok na území obce Víťazovce (2014-2023)

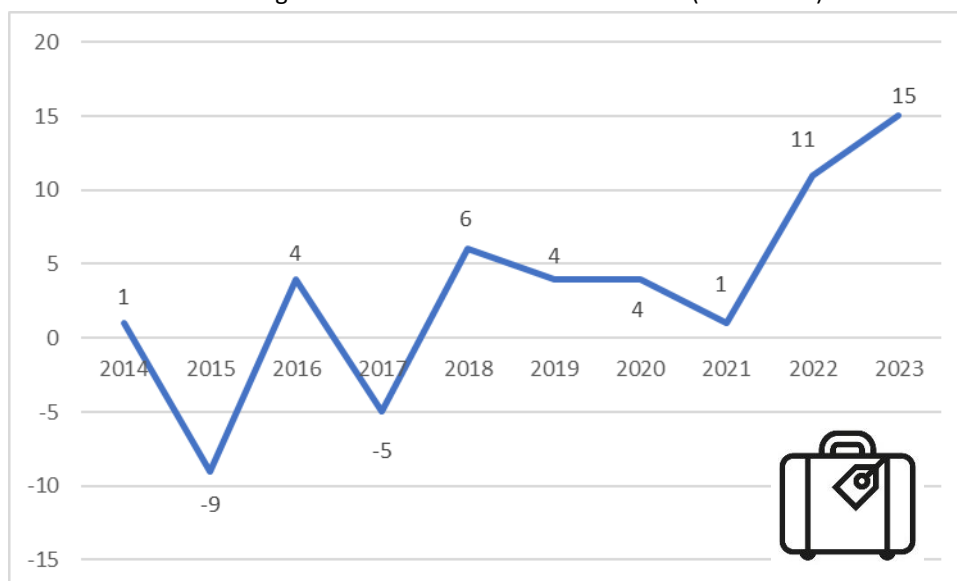

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Vítazovce na roky 2025-2031 s výhľadom do 2034

Graf č. 5 Migračné saldo na území obce Vítazovce (2014-2023)

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

Nasledujúce tabuľky prezentujú základné ukazovatele demografického vývoja. Sobášnosť v obci je v obci dobrá, vzhľadom na veľkosť obce. Sobáše boli v obci evidované za sledované obdobie každoročne, okrem roku 2019. V sledovanom období zaznamenávame len 3 rozvod a to v roku 2014, 2019 a 2023. Najvyšší počet umelých potratov bol v rokoch 2017 až 2020 v počte 15. Jednotlivé ukazovatele sú porovnávané aj regiónmi: okres a kraj. Aj pri regiónoch je vidieť v ktorých rokoch dosahuje najvyššie a najnižšie hodnoty a či ich vývoj má klesajúcu alebo stúpajúcu krivku.

Tabuľka č. 12 Počet sobášov

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Obec Vítazovce	4	2	1	1	1	0	3	1	1	2
Okres Humenné	358	336	356	357	328	336	286	328	329	332
Prešovský kraj	4586	4839	5006	5187	4964	4944	3916	4404	4760	4362

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

Tabuľka č. 13 Počet rozvodov

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Obec Vítazovce	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Okres Humenné	111	88	80	88	106	96	73	67	83	77
Prešovský kraj	1210	1037	956	1023	1003	1094	996	975	989	1050

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

Tabuľka č. 14 Počet umelých potratov

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Obec Vítazovce	2	2	2	3	4	5	3	1	1	2
Okres Humenné	122	87	90	83	64	61	49	33	51	42
Prešovský kraj	1302	1202	1256	1078	1096	713	637	652	665	664

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

Zároveň za sledované obdobie pomocou indexu starnutia znázorňujúceho percentuálny pomer počtu osôb v poproduktívnom veku k osobám v predproduktívnom veku vidíme nárast hodnôt na celom území čo spôsobuje starnutie populácie.

Tabuľka č. 15 Počet obyvateľov obce Vítázovce vo vybraných vekových skupinách										
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Predproduktívny vek	38	36	38	36	40	43	42	38	41	47
Produktívny vek	237	228	225	221	214	212	211	205	211	219
Poproduktívny vek	38	39	43	42	48	52	55	55	57	58
Index starnutia v %	100	108,33	113,16	116,67	120	120,93	130,95	144,74	139,02	123,4

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

Nasledujúca tabuľka č. 16 predstavuje vývoj počtu obyvateľov podľa 5 ročných vekových skupín v porovnaní na začiatku a na konci sledovaného obdobia (2014 a 2023). Najvyšší počet mužov v roku 2014 bol vo vekovej skupine 30 – 34 rokov. Na konci obdobia v roku 2023 sa počet týchto mužov presunul do vekovej skupiny 40 – 44 rokov a vidíme aj mierny pokles. Pri ženách v rovnakom porovnaní vidíme rovnako mierny pokles. Ženy sa však dožívajú vyššieho veku ako muži.

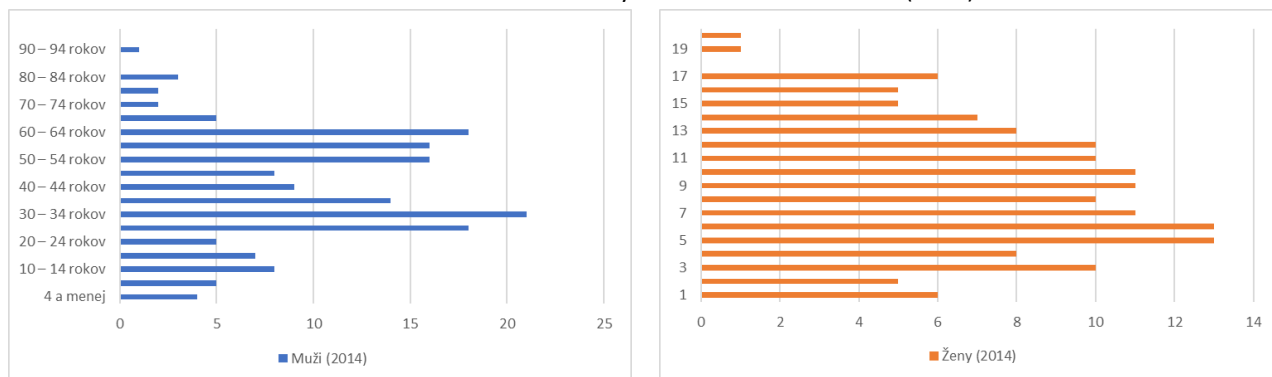
Tabuľka č. 16 Vekové skupiny obyvateľov obce Vítázovce				
Vekové skupiny	Veková štruktúra obyvateľstva k 31. 12.			
	Muži (2014)	Ženy (2014)	Muži (2023)	Ženy (2023)
4 a menej	4	6	8	8
5 - 9 rokov	5	5	14	4
10 – 14 rokov	8	10	4	9
15 – 19 rokov	7	8	5	9
20 – 24 rokov	5	13	13	7
25 – 29 rokov	18	13	5	7
30 – 34 rokov	21	11	7	8
35 – 39 rokov	14	10	18	15
40 – 44 rokov	9	11	24	10
45 – 49 rokov	8	11	11	16
50 – 54 rokov	16	10	9	10
55 – 59 rokov	16	10	7	13
60 – 64 rokov	18	8	15	10
65 – 69 rokov	5	7	10	8
70 – 74 rokov	2	5	10	9
75 – 79 rokov	2	5	3	5
80 – 84 rokov	3	6	1	3
85 – 89 rokov	0	0	1	6
90 – 94 rokov	1	1	1	1
95 a viac	0	1	0	0

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

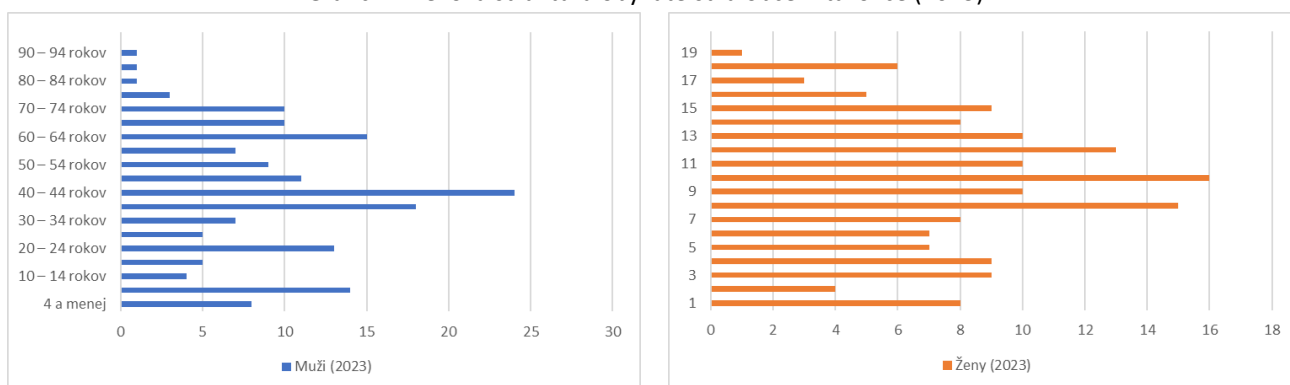
Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Vítazovce na roky 2025-2031 s výhľadom do 2034

Graf č. 6 Veková štruktúra obyvateľstva obce Vítazovce (2014)

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

Graf č. 7 Veková štruktúra obyvateľstva obce Vítazovce (2023)

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

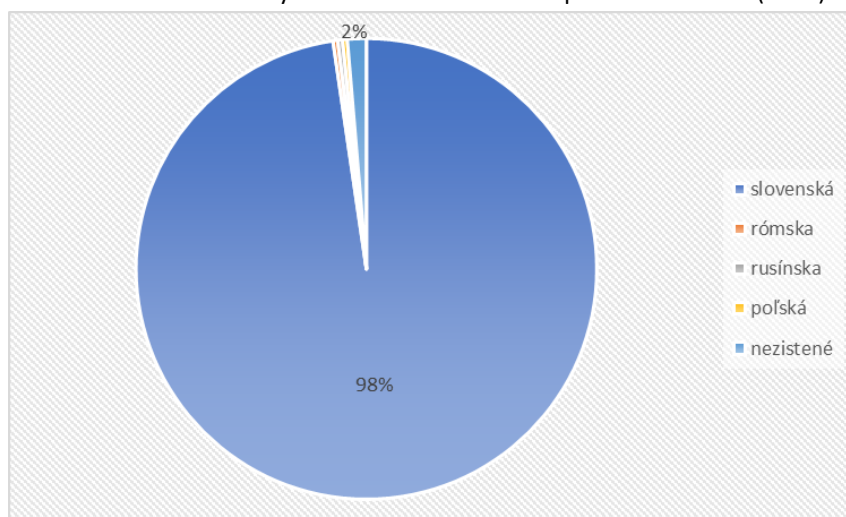
Nasledujúca tabuľka č. 17 prezentuje vývoj štruktúry obyvateľstva podľa národnosti v roku 2021. Obec Vítazovce z hľadiska národnostnej štruktúry má dominantnú slovenskú národnosť (293 obyvateľov). Zastúpenie v obci má aj rómska, rusínska a poľská národnosť (3 obyvatelia). Pri sčítaní 2021 nebola zistená národnosť pri 4 obyvateľov.

Tabuľka č. 17 Bývajúce obyvateľstvo obce Vítazovce podľa národnosti v %	
slovenská	97,67
maďarská	0
rómska	0,33
rusínska	0,33
česká	0
ukrajinská	0
nemecká	0
moravská	0
poľská	0,33
ruská	0
ostatné	0
nezistené	1,33

Zdroj: ŠÚ SR, www.scitanie.sk, 2024

Graf č. 8 Štruktúra obyvateľstva obce Vítazovce podľa národnosti (2021)

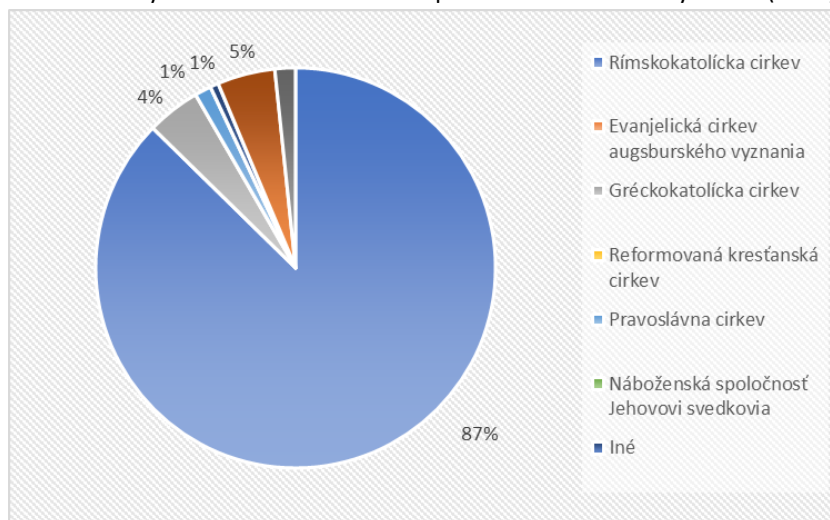
Zdroj: ŠÚ SR, www.scitanie.sk, 2024

Nasledujúca tabuľka č. 18 prezentuje obyvateľstvo podľa náboženského vyznania v roku 2021. Obec Vítazovce je podľa kritéria vierovyznania heterogénna s 1 dominantným vierovyznaním. Najväčšia časť obyvateľov (v počte 262) sa hlásila k rímskokatolíckej cirkvi (87,33 %).

Tabuľka č. 18 Bývajúce obyvateľstvo obce Vítazovce podľa náboženského vyznania v %	
Rímskokatolícka cirkev	87,33
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	0
Gréckokatolícka cirkev	4,33
Reformovaná kresťanská cirkev	0
Pravoslávna cirkev	1,33
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	0
Iné	0,67
Bez vyznania	4,67
Nezistené	1,67

Zdroj: ŠÚ SR, www.scitanie.sk, 2024

Graf č. 9 Obyvateľstvo obce Vítazovce podľa náboženského vyznania (2021)

Zdroj: ŠÚ SR, www.scitanie.sk, 2024

2.2. Vzdelanie a zamestnanosť

Dôležitým ukazovateľom ovplyvňujúcim preferencie spotreby verejných služieb je dosiahnuté vzdelanie. Možno predpokladať pozitívny vzťah medzi výškou dosiahnutého vzdelania a dĺžkou voľného času venovaného športovým a kultúrnym aktivitám, ďalšiemu vzdelávaniu atď..

Pre sociálny systém v podmienkach Slovenskej republiky je príznačný trend, kedy čoraz menší počet ekonomicky aktívnych osôb vytvára hodnoty pre čoraz väčší počet ekonomicky neaktívneho obyvateľstva. Takáto situácia má negatívny dopad na verejné financie a v konečnom dôsledku sa odzrkadľuje na kvalite života všetkých obyvateľov.

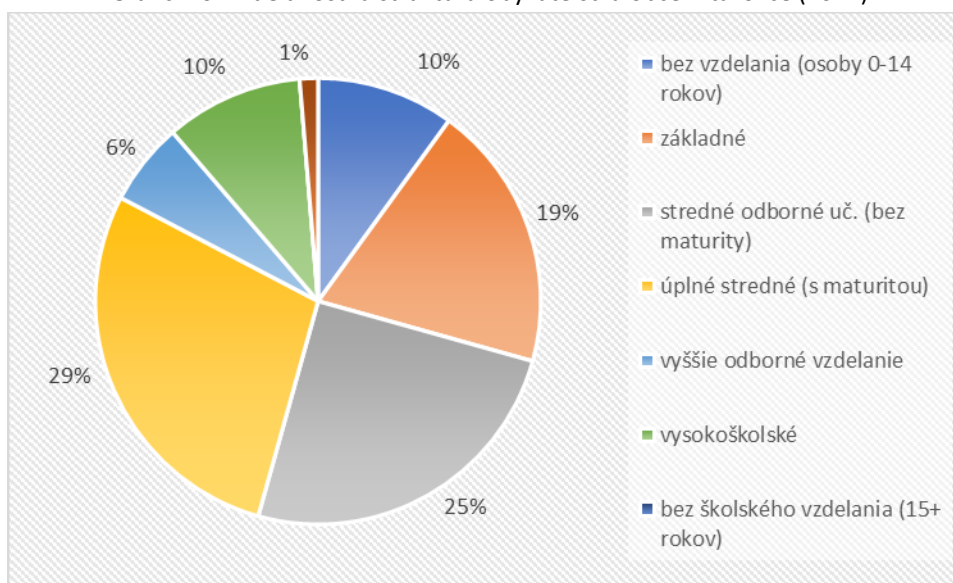
V tejto podkapitole si predstavíme štruktúru obyvateľov obce podľa vzdelania a vývoj ekonomickej aktivity obyvateľov obce Vítazovce za sledované obdobie 10 rokov.

Tabuľka č. 19 Štruktúra obyvateľov podľa vzdelania v obci Vítazovce	
bez vzdelania (osoby 0-14 rokov)	10
základné	19,33
stredné odborné uč. (bez maturity)	25
úplné stredné (s maturitou)	28,33
vyššie odborné vzdelanie	6
vysokoškolské	10
bez školského vzdelania (15+ rokov)	0
nezistené	1,33

Zdroj: ŠÚ SR, www.scitanie.sk, 2024

V obci Vítazovce majú najvyšší podiel vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva občania s úplným stredným vzdelaním s maturitou – 28,33 %, stredným odborným vzdelaním bez maturity – 25 % a základným vzdelaním – 19,33 %. Vysokoškolské vzdelanie má 10 % občanov. Obyvatelia bez vzdelania do 14 rokov tvorili 10 % skupinu.

Graf č. 10 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Vítazovce (2021)

Zdroj: ŠÚ SR, www.scitanie.sk, 2024

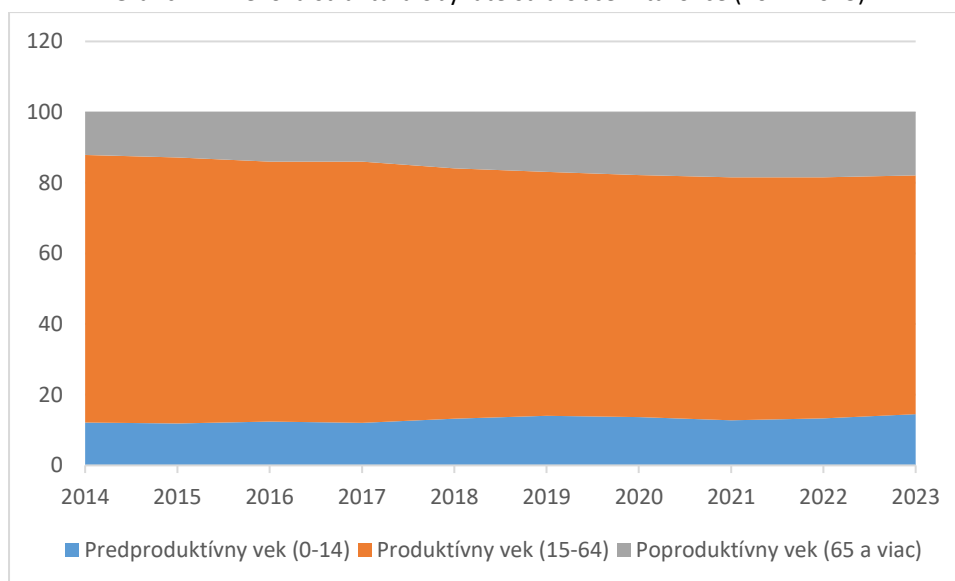
Ekonomická aktivita obyvateľstva

Podľa štatistických údajov o ekonomickej aktivite za sledované obdobie 10 rokov, podiel ekonomicky aktívnych občanov mierne klesol.

Tabuľka č. 20 Ekonomická aktivita obyvateľstva obce Vítazovce k 31.12. v %										
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Predproduktívny vek (0-14)	12,14	11,88	12,42	12,04	13,25	14,01	13,64	12,75	13,27	14,51
Produktívny vek (15-64)	75,72	75,25	73,53	73,91	70,86	69,06	68,51	68,79	68,28	67,59
Poproduktívny vek (65 a viac)	12,14	12,87	14,05	14,05	15,89	16,94	17,86	18,46	18,45	17,90

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

Graf č. 11 Veková štruktúra obyvateľstva obce Vítazovce (2014-2023)

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

Index ekonomického zaťaženia

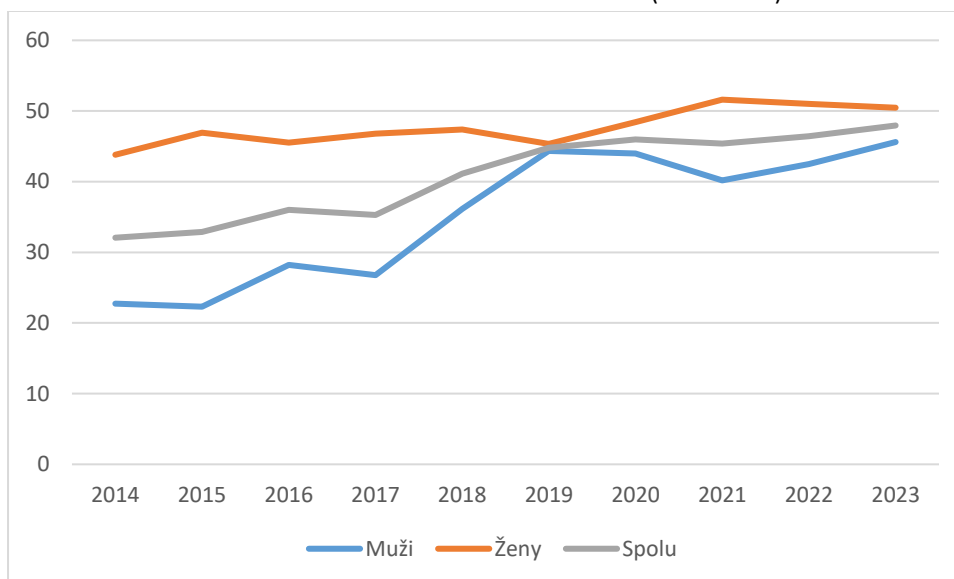
Vzhľadom k počtu ekonomicky aktívnemu obyvateľstvu uvádzame nižšie index ekonomického zaťaženia. Index ekonomického zaťaženia vyjadruje počet osôb v predproduktívnom a poproduktívnom veku k osobám v produktívnom veku vyjadrené v percentách. Ekonomické zaťaženie obyvateľstva obce Vítazovce mierne rastie od roku 2021. Vývoj ekonomického zaťaženia možno pozorovať na grafe č. 12, ktorý zachytáva vývoj indexu aj za mužské a ženské pohlavie samostatne.

Tabuľka č. 21 Index ekonomického zaťaženia obyvateľstva obce Vítazovce v %										
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Muži	22,73	22,31	28,23	26,77	36,13	44,35	43,97	40,18	42,48	45,61
Ženy	43,81	46,94	45,54	46,81	47,37	45,36	48,42	51,61	51,02	50,48
Spolu	32,07	32,89	36	35,29	41,12	44,81	45,97	45,37	46,45	47,95

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

Graf č. 12 Index ekonomického zaťaženie (2014-2023)

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

Vývoj nezamestnanosti

Výrazným sociálno-ekonomickým javom spojeným s existenciou trhu práce je nezamestnanosť. Tá predstavuje jednak vážny ekonomický problém, pretože reprezentuje stratenú potenciálnu hodnotu celej ekonomiky, no zároveň je i významným sociálnym indikátorom, pretože, ako to dokazujú viaceré štúdie, je spojená s takými spoločenskými javmi, ako je zvýšená rozvodovosť, kriminalita, zlé mentálne a fyzické zdravie, rôzne sociálno-patologické javy a pod.

Existencia nezamestnanosti má teda silný vplyv na život samotných nezamestnaných. Strata zamestnania prináša pre jednotlivca rôzne negatívne dôsledky, ktoré sa netýkajú len poklesu životnej úrovne, spojeného s poklesom príjmu, ale aj výrazných zmien v každodennom živote, spoločenských vzťahoch, hodnotách, v sociálnych inštitúciách (najmä v rodine). Nezamestnaní majú menej priestoru pre prijímanie zásadných rozhodnutí o svojom živote a menšiu šancu rozvíjať svoje zručnosti. S výskytom nezamestnanosti, najmä dlhodobej, hrozí pre jednotlivca riziko asociálneho správania, spôsobené nadbytkom času, nudou, nedostatkom programu a povinností a vylúčením zo spoločnosti.

Počet uchádzačov o zamestnanie v obci Vítazovce má výrazný pokles počas sledovaného obdobia rokov 2014 - 2023. Ku dňu 31.12.2023 bolo evidovaných 20 uchádzačov o zamestnanie, z toho 1 absolvent. Ekonomicky aktívne obyvateľstvo nachádza pracovné príležitosti prevažne v okresnom meste Humenné. Podrobný priebeh za sledované obdobie znázorňuje tabuľka a graf nižšie.

Tabuľka č. 22 Uchádzači o zamestnanie v obci Vítazovce

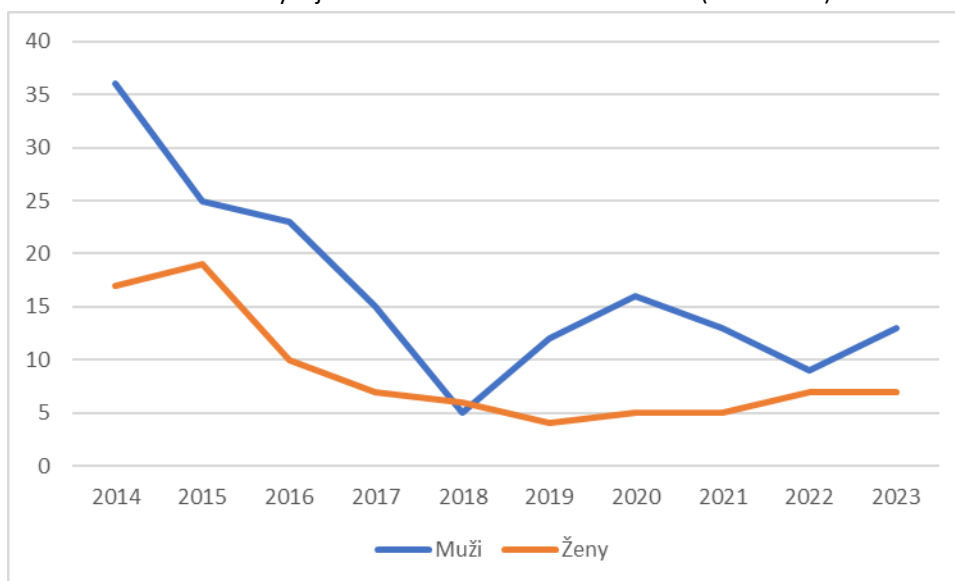
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Muži	36	25	23	15	5	12	16	13	9	13
Ženy	17	19	10	7	6	4	5	5	7	7
Spolu	53	44	33	22	11	16	21	18	16	20

Zdroj: ŠÚ SR, ÚPSVaR 2024

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Vítázovce na roky 2025-2031 s výhľadom do 2034

Graf č. 13 Vývoj nezamestnanosti v obci Vítázovce (2014-2023)

Zdroj: ŠÚ SR, ÚPSVaR 2024

Na grafe vidíme, že na začiatku sledovaného obdobia bol vyšší počet nezamestnaných mužov ako žien. V rokoch 2015 a 2018 došlo k poklesu o 3 mužov. Pri ženách však vidíme pokles do roku 2019 a od roku 2022 je počet nezamestnaných žien vyšší ako nezamestnaných mužov.

Podľa posledných štatistických údajov ÚPSVaR z decembra 2023 je podrobnejší prehľad o nezamestnanosti v obci Vítázovce uvedený v tabuľke č. 23 nižšie:

Tabuľka č. 23 Údaje o nezamestnanosti v obci Vítázovce k 31.12.2023	
Počet nezamestnaných	20
z toho so ZP	0
mladiství	0
absolventi	1
počet nedisponibilných UoZ	3
OPV	222
počet disponibilných UoZ v PV	17
PU v %	9,01
PDU v %	7,66

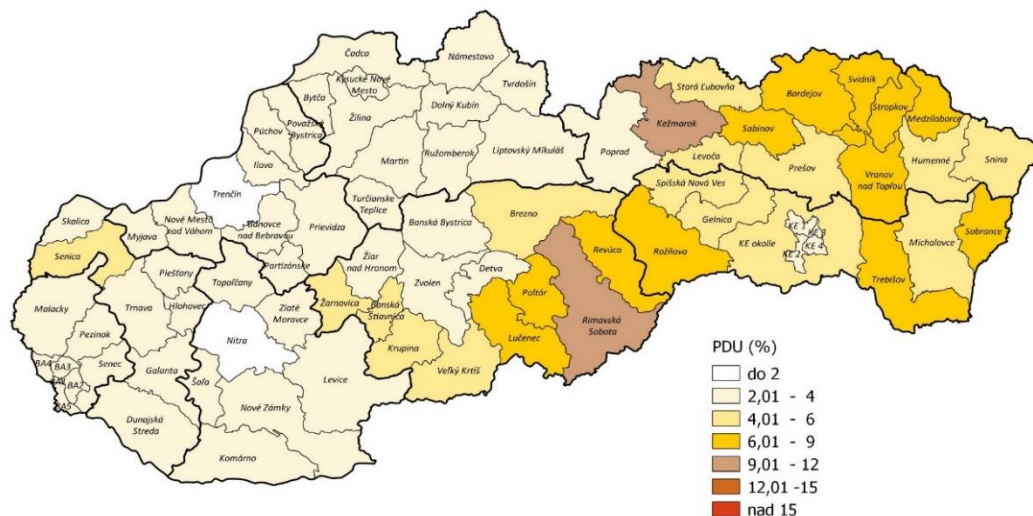
Zdroj: ÚPSVaR 2024

Zo štatistického vykazovania ukazovateľov nezamestnanosti k 31.12.2023 bolo 20 uchádzačov o zamestnanie, z toho 1 absolvent (*mladší ako 26 rokov veku, ktorí ukončili príslušným stupňom vzdelania sústavnú prípravu na povolanie v dennej forme štúdia pred menej ako dvomi rokmi a od jej ukončenia nemali pravidelné platené zamestnanie*). V obci bolo v produktívnom veku 222 občanov z toho 17 uchádzačov o zamestnanie (vo veku od 15 – 64 rokov). Podiel počtu UoZ v produktívnom veku k počtu obyvateľstva v produktívnom veku v obci predstavuje 9,01 %. Podiel počtu disponibilných UoZ (*uchádzači, ktorí bezprostredne po ponuke voľného miesta môžu nastúpiť do pracovného pomeru*) v produktívnom veku k počtu obyvateľstva v produktívnom veku v obci predstavuje 7,66 %.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Víťazovce na roky 2025-2031 s výhľadom do 2034

Obrázok č. 12 Podiel UoZ v produktívnom veku na počte obyvateľov v produktívnom veku v okresoch SR k 31.12.2023

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava.

Zdroj: ÚPSVaR, 2024

Miera priemernej evidovanej nezamestnanosti k 31.12.2023 v rámci Slovenska predstavuje 5,08 %, v rámci Prešovského samosprávneho kraja predstavuje 8,36 % a v rámci okresu Humenné 5,02 % (ÚPSVaR, 2024).

2.3. Podnikateľské subjekty a inštitúcie

Nasledujú tabuľky prezentujú vývoj podnikateľských subjektov a inštitúcií na území obce Víťazovce. Za sledované obdobie vidíme pokles právnických osôb neziskových a stabilný vývoj právnických osôb ziskových. Čo sa týka fyzických osôb-podnikateľov a živnostníkov, tak tu sledujeme výrazný nárast. V obci sa odporúča rozvíjať výroba a služby hlavne v týchto smeroch: rozvoj malých podnikov, rozvoj cestovného ruchu a turizmu a rozvoj terciárnej sféry (služby, obchod).

Tabuľka č. 24 Podniky a neziskové inštitúcie na území obce Víťazovce

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Nárast/ pokles
Právnické osoby neziskové	2	1	1	1	1	2	2	1	↘
Právnické osoby ziskové	1	1	1	1	1	1	1	2	↗
Spolu	3	2	2	2	2	3	3	3	-

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2023

Tabuľka č. 25 Fyzické osoby a živnostníci na území obce Víťazovce

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Nárast/ pokles
Fyzické osoby - podnikatelia	23	22	24	22	24	23	19	21	↘
Živnostníci	20	18	20	18	20	19	15	17	↘
Spolu	43	40	44	40	44	42	34	38	↘

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2023

2.4. Bývanie

Bytový a domový fond predstavuje významný faktor pre rozvoj každého sídla. Prostredníctvom novej výstavby je možné prilákať do obce nové obyvateľstvo, respektíve zlepšiť životné podmienky pôvodných obyvateľov, preto je dôležité venovať pozornosť práve týmto aspektom občianskej vybavenosti. Obec Vítázovce má charakter zástavby kompaktného vidieckeho sídla s plošnými funkčnými zónami. Obec Vítázovce má vo svojom domovom a bytovom fonde, ako typické vidiecke sídlo, jasnú prevahu rodinných domov. Bývanie a jeho úroveň patria k dôležitým aspektom celkových životných podmienok obyvateľstva. Byt neplní iba materiálnu funkciu prirodzených potrieb rodiny ako základnej jednotky spoločnosti, ale zároveň je výraznou zložkou kultúrneho štandardu obyvateľstva a v nemalej miere aktívne pôsobí na regeneráciu ľudí.

Nasledujúce tabuľky č. 26 a č. 27 prezentujú údaje o domoch a bytoch podľa najnovšieho Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021.

Tabuľka č. 26 Údaje o domoch v obci Vítázovce

	Domy	Rodinné domy	Bytové domy	Domy vo vlastníctve fyzickej osoby	Domy s vodovodnou prípojkou v dome z verejnej siete	Domy s plynovou prípojkou	Domy s prípojkou na kanalizačnú sieť	Obnovené domy
Vítázovce	128	122	0	106	0	0	0	74

Zdroj: ŠÚ SR, www.scitanie.sk, 2024

Tabuľka č. 27 Údaje o bytoch v obci Vítázovce

	Byty	Byty v rodinných domoch	Byty v bytových domoch	Obecné byty	Priemerná podlahová plocha bytu (m ²)	Byty s vodovodom zo spoločného zdroja	Byty vykurované plynom
Vítázovce	129	123	0	0	126,05	0	0

Zdroj: ŠÚ SR, www.scitanie.sk, 2024

Charakteristika bytového fondu vo Vítázovciach nie je veľmi dobrá. V čase Sčítania 2021 (SODB 2021) sa v obci nachádzalo spolu 128 domov, v ktorých bolo 129 bytov. V štruktúre domového fondu sú rodinné domy (122 domov; 95 %). V obci sa nenachádzajú bytové domy. Prevažuje len individuálna bytová výstavba.

Do roku 1945 boli v obci postavené 11 rodinných domov. Ďalších 52 rodinných domov bolo postavených počas rokov 1946-1960 a 1 budova. V období 1961-1980 pribudlo 22 rodinných domov a 1 budova a počas rokov 1981-2000 ďalších 25 domov a 1 budova (rekreačný objekt). Od 2001 až 2021 pribudlo ďalších sedem rodinných domov.

3. Občianska vybavenosť

Občiansku vybavenosť charakterizujú zariadenia v oblasti administratívy, školstva, zdravotníctva, kultúry, športové a sociálne zariadenia. Vybavenosť obce službami a ich účel závisí od ľudských zdrojov, tradícií, podmienok a špecifických daností okolitého mikropriestoru.

Obec Vítázovce sa má rozvíjať ako centrum osídlenia lokálneho významu, pričom je potrebné podporovať rozvoj zariadení primeraných jeho funkcií v rámci sídelného systému, aj pre zabezpečenie požiadaviek obyvateľov bezprostredného zázemia obce.

3.1. Administratíva

V zmysle zákona o obecnom zriadení obec má dva orgány: obecné zastupiteľstvo a starosta obce. Každý z orgánov obce má svoje samostatné postavenie dané ústavou a zákonmi a nie sú vo vzťahu vzájomnej podriadenosti či nadriadenosti. Obyvatelia obce nepriamo, prostredníctvom týchto dvoch orgánov vykonávajú samosprávu obce. Ďalšie orgány, ako je napr. obecný úrad, komisie a pod. sú len odvodenými orgánmi obecného zastupiteľstva. Obecný úrad, ktorý je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu, zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. Stavebné povolania pre obec sa pripravujú na Spoločnom stavebnom úrade v meste Humenné.

Sídlo matričného úradu	Vítázovce
Sídlo daňového úradu	Humenné
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Humenné
Sídlo Okresného súdu	Humenné
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Humenné
Sídlo pracoviska Okresného úradu	Humenné
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Humenné
Sídlo Okresného úradu, odbor životného prostredia	Humenné

Zdroj: vlastné spracovanie

3.2. Školstvo

Kompetencie v oblasti školstva boli na obce a mestá prenesené zo štátnej správy v rámci procesu reformy verejnej správy zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky, ktorého ustanovenia týkajúce sa školstva nadobudli účinnosť 1. júla 2002. Samospráva obce vykonáva kompetencie vo vzťahu k základným školám ako prenesený výkon štátnej správy, do jej originálnej samosprávnej pôsobnosti patria základné umelecké školy, materské školy, školské kluby detí, školské strediská záujmovej činnosti, centrá voľného času, zariadenia školského stravovania pre žiakov základných škôl a pre deti materských škôl, jazykové školy pri základných školách, strediská služieb škole.

V obci sa nenachádza materská škola, ani základná škola. Deti navštevujú materskú školu a základnú školu v susednej obci Ohradzany (plnoorganizovaná základná škola), alebo dochádzajú do škôl v okresnom meste Humenné.

3.3. Zdravotná a sociálna starostlivosť

Obec nemá zriadený svoj zdravotný obvod. V obci sa žiadne zdravotnícke zariadenie nenachádza. Obyvatelia môžu navštevovať zdravotné zariadenie v okresnom meste Humenné.

Sociálne služby sa poskytujú v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľmi je obec, fyzické a právnické osoby, a ostatné orgány miestnej štátnej správy a samosprávy. Tie poskytujú sociálne služby v zmysle zákona NR SR č. 448/2008 o sociálnych službách z. z. v znení neskorších predpisov. Sociálna starostlivosť je občanom poskytovaná poskytovaním rôznych sociálnych dávok, ktoré vypláca ÚPSVaR v Humennom, opatrovateľskú službu občanom na to odkázaným zabezpečuje zo zákona obec.

Obec v rámci originálnych samosprávnych kompetencií zabezpečuje opatrovateľskú službu obyvateľom obce. Ďalej dohľad nad nesvojprávnymi občanmi (spolupráca s okresným súdom), plní funkciu osobitného príjemcu sociálnych dávok a pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....).

3.4. Služby

Vybavenosť obce službami je rozmanitá a ich účel závisí od ľudských zdrojov, tradícií, podmienok a špecifických daností okolitého mikropriestoru. V obci sa poskytujú služby základnej vybavenosti: obecný úrad, kultúrny dom, dom smútku, rímsko-katolícky kostol, požiarna zbrojnica, predajňa potravín.

3.5. Kultúrno-historické pamiatky

V obci sa nachádza rímskokatolícky kostol sv. Cyrila a Metóda, v ktorom sa konajú pravidelné bohoslužby. Farnosť sa nachádza v susednej obci Ohradzany.

Obrázok č. 13 Kostol sv. Cyrila a Metóda

Zdroj: www.dokostola.sk

3.6. Kultúrne a športové aktivity

Obec podľa zákona o obecnom zriadení utvára podmienky aj na kultúru, osvetovú činnosť, záujmovú umeleckú činnosť, telesnú kultúru a šport a v určitom rozsahu zabezpečuje ochranu kultúrnych pamiatok. Spoločenský život v obci zabezpečuje samospráva. Vo Víťazovciach majú tradície rôzne podujatia, ktoré sa viažu na určité obdobie v roku (Deň obce, Stavanie mája, Majáles, Sv. Mikuláš, Posedenie seniorov, Úcta k starším, Deň matiek a iné).

Z hľadiska infraštruktúry kultúrnych zariadení má obec vybudovaný kultúrny dom, ktorý je situovaný v centre obce. V kultúrnom dome sa nachádza spoločenská sála s javiskom, kuchyňou a ďalšími sprievodnými priestormi. Všetky tieto priestory sú k dispozícii na organizovanie rôznych verejných aj súkromných kultúrno-spoločenských podujatí (napr. folklórne a divadelné vystúpenia, svadby, kary, hostiny a pod.). Súčasťou kultúrneho domu je aj obecný úrad.

V obci sa nenachádza verejná knižnica.

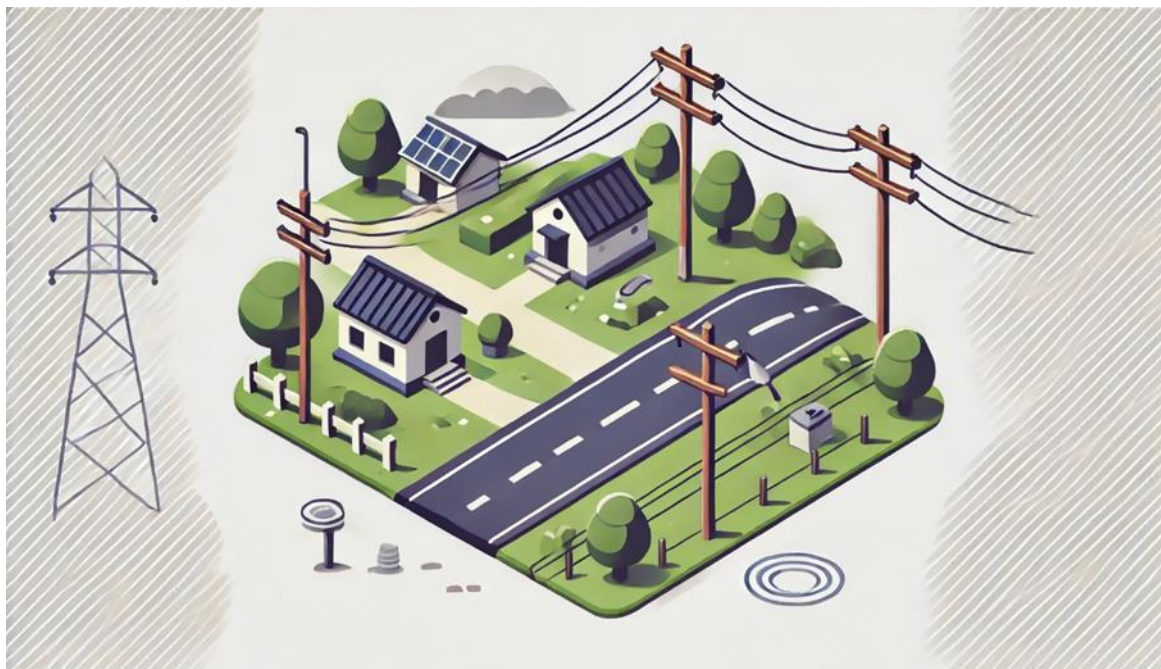
Šport má pre rozvoj spoločnosti kľúčový význam, športovanie prispieva k rozvoju osobnosti, rozvíja fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti a charakter človeka. V zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších zmien a doplnkov obec vykonáva okrem iného výstavbu, údržbu a správu športových zariadení, utvára podmienky pre telesnú kultúru a šport. V zmysle zákona č. 288/1997 Z. z. o telesnej kultúre obec utvára podmienky pre rozvoj telesnej kultúry, najmä na rozvoj športu pre všetkých a podporuje organizovanie telovýchovných, turistických a športových podujatí.

Obyvatelia majú v obci viaceré možnosti športového vyžitia. Pre rozvoj kultúrnych a voľnočasových aktivít je v obci dostupný kultúrny dom, športový dom a multifunkčné ihrisko. V obci pôsobí od roku 2019 ŠPORTOVÝ KLUB Víťazovce.

V oblasti športových aktivít, ktoré sa neviažu na vybudovanú (resp. absentujúcu) športovú infraštruktúru, obec a jej okolie ponúka široké možnosti. V letných mesiacoch ide predovšetkým o horskú cykloturistiku, pešiu turistiku, konškú turistiku, poľovníctvo. V obci sa nachádza množstvo zaujímavých pamiatok a miest vhodných na pešiu turistiku, cykloturistiku alebo vychádzky na koni. Obec ponúka sieť turistických chodníkov, ubytovacie možnosti a Dom športu. V obci sa nachádza Ranč založený v roku 2003, ktorý ponúka turistické jazdy na koni. V obci pôsobia samostatne hospodáriaci roľníci. Miestne lesy sú bohaté na lesné plody.

4. Technická infraštruktúra

V obci Víťazovce nie je dostatočne vybudovaná technická infraštruktúra v súčasnosti. Prioritou obce je vybudovať vodovodnú sieť.

4.1. Elektrická energia

Obec je elektrifikovaná, zásobovaná elektrickou energiou z primárneho 22 kV vzdušného vedenia vychádzajúceho zo 110/22 kV (440 kW) transformovne v Humennom.

4.2. Plynofikácia

V súčasnosti v obci nie je riešená rozvodná sieť plynu, zásobovanie je riešené individuálnym spôsobom.

4.3. Vodovodná a kanalizačná sieť

Obec nemá vybudovanú verejnú vodovodnú ani kanalizačnú sieť. Zásobovanie pitnou vodou je zabezpečené z vlastných studní. V súčasnosti sa začína realizácia vybudovanie verejného vodovodu v obci.

Telekomunikácie a internet

Pokrytie službami mobilných operátorov v obci je dostatočné (mobilní operátori: Orange, T-com, O2, Tesco mobile). V obci je dostupný širokopásmový internet a v telekomunikačnej sieti obce má významné postavenie miestny rozhlas.

4.4. Odpadové hospodárstvo

Podľa zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch spadá do pôsobností obcí kooperácia činností súvisiacich s komunálnym odpadom na území obce. V obci je riešený zber komunálneho odpadu prostredníctvom zberných nádob a kontajnerov. Vývoz komunálneho a separovaného odpadu (papier, sklo, plasty a iné) z domácnosti je zabezpečený v pravidelných intervaloch spoločnosťou FÚRA, s.r.o.

5. SWOT analýza

SWOT analýza je nástrojom strategického plánovania na určenie sociálno-ekonomickej situácie, konkrétne na hodnotenie silných a slabých stránok (strengths and weaknesses), príležitostí a ohrození (opportunities and threats), pričom ich identifikáciou napomáha vytvoreniu rozvojovej stratégie obce.

Zatiaľ čo silné a slabé stránky sa považujú za interné faktory systému, príležitosti a ohrozenia sú externé faktory a trendy, ktoré predstavujú šance či prekážky ovplyvňujúce lokálny regionálny rozvoj.

Silné stránky	Slabé stránky
• Prírodné prostredie: bohatá biodiverzita Ondavskej vrchoviny a atraktívne prírodné podmienky pre turistiku.• Blízkosť k regionálnym centráam: výhodná vzdialenosť k okresnému mestu Humenné (13,9 km) a ďalším mestám (Medzilaborce, Vranov nad Topľou).• Historický potenciál: bohatá história spätá s Drugetovcami a zaujímavé miestne legendy, ktoré môžu byť základom pre rozvoj kultúrneho turizmu.• Rast populácie: pozitívny migračný prírastok v posledných rokoch.• Podpora vzdelania a komunit: existencia mimovládnych neziskových organizácií, napr. Športový klub a Únia žien.• Dobrá infraštruktúra pre bývanie: vysoký podiel obývaných domov a zavedené základné služby ako elektrifikácia a autobusová doprava.• Relatívne nízka hustota osídlenia: poskytuje možnosti pre ekologicky orientovaný rozvoj, ako je agroturistika alebo prírodný turizmus.• Kvalitná pôda: významný podiel ornej pôdy a trvalých trávnych porastov vhodných pre rozvoj poľnohospodárstva.	• Nedostatočná technická infraštruktúra: chýbajúca vodovodná a kanalizačná sieť v obci.• Potrebná rekonštrukcia miestnych komunikácií.• Starnutie populácie: vysoký index starnutia a nedostatok mladých rodín.• Obmedzené dopravné spojenia: chýba železničné napojenie, obyvatelia sú odkázaní výlučne na autobusovú dopravu.• Obmedzená občianska vybavenosť: zariadenia zdravotnej a sociálnej starostlivosti.• Chýbajúci územný plán: obmedzuje systematický rozvoj obce a prípravu na nové investičné príležitosti.• Obmedzená diverzifikácia príjmov: silná závislosť na štátnych dotáciách a fondoch EÚ.

Príležitosti	Ohrozenia
• Rozvoj cestovného ruchu: možnosť vytvorenia cykloturistických a peších trás spojených s prírodnými a kultúrnymi lokalitami.• Podpora ekologických projektov: možnosť získania finančných prostriedkov na projekty zamerané na zlepšenie životného prostredia (napr. fovoltaika, solárne panely).• Rozvoj vidieckeho agroturizmu: využitie poľnohospodárskeho potenciálu na prilákanie turistov, napr. farmárske trhy, workshopy.• Zlepšenie občianskej vybavenosti: modernizácia kultúrneho domu, požiarnej zbrojnice, športovísk a podpora komunitných aktivít.• Zapojenie mladých ľudí: podpora vzdelávania a tvorba voľnočasových aktivít pre mladšie generácie, aby zostali v obci.• Možnosti cezhraničnej spolupráce: blízkosť k Ukrajine a Poľsku môže podporiť medzinárodné projekty v oblasti kultúry a ekonomiky.• Grantové príležitosti: využitie financovania z EÚ na projekty rozvoja infraštruktúry, digitalizácie a sociálnych služieb.• Prírodné a kultúrne dedičstvo: investície do zachovania kultúrneho dedičstva môžu prilákať turistov a podporiť miestnu ekonomiku	• Environmentálne zmeny: riziká spojené s klimatickými zmenami, ako sú povodne, suchá alebo zosuvy pôdy.• Odliv mladých ľudí: pokračujúce vystahovanie mladých obyvateľov za lepšími ekonomickými a sociálnymi podmienkami.• Závislosť na vonkajších zdrojoch financovania: riziko zníženia dostupnosti fondov EÚ alebo zmien v legislatíve ovplyvňujúcej financovanie projektov.• Rast konkurenčných obcí: viac rozvinuté obce v regióne môžu prilákať investorov a turistov na úkor Víťazoviec.• Nízka úroveň inovácie: nedostatočné využívanie digitálnych technológií môže znížiť atraktivitu obce pre mladých a podnikateľov.• Zvyšujúce sa náklady na údržbu infraštruktúry: nedostatok finančných prostriedkov na obnovu a údržbu existujúcich zariadení.• Stagnácia poľnohospodárskej výroby: nedostatočná podpora miestnych farmárov môže ohroziť ekonomický rozvoj v tejto oblasti.• Zníženie záujmu obyvateľov o miestne dianie: nízka účasť verejnosti na rozhodovaní môže brániť efektívnej realizácii rozvojových plánov.

B. STRATEGICKÁ ČASŤ

Vízia obce

Strategická časť PHRSR obsahuje stratégiu rozvoja obce pričom vychádza z jej identifikovaných vnútorných špecifík i vonkajších vplyvov a určuje hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého a udržateľného rozvoja územia.

Pri stanovení vízie rozvoja územia obce Vítazovce bolo nutné prihliadať na ten fakt, že sa vzťahuje k dlhodobému horizontu 10 rokov. Vízia by mal byť v súlade s Víziou a stratégiou rozvoja Slovenska do roku 2030 a Programom hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja 2021 - 2030.

Vízia regionálneho rozvoja predstavuje stav, ku ktorému má Slovensko za niekoľko rokov dospieť - vymedzuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na obdobie 2021 až 2027 s výhľadom do roku 2030, ako aj postupy na ich dosiahnutie.

Vízia regionálneho rozvoja Slovenska je definovaná takto:

„Slovensko je krajina úspešných udržateľne sa rozvíjajúcich regiónov, ktorá poskytuje kvalitné a bezpečné prostredie pre zdravý a plnohodnotný život všetkých obyvateľov.“

Slovensko 2030 stojí na šiestich národných prioritách implementácie Agendy 2030, ktoré sú integrované do troch rozvojových programov:

- ochrana a rozvoj zdrojov,
- udržateľné využívanie prírodných zdrojov,
- rozvoj komunit.

Princípami Slovensko 2030 sú:

- environmentálna a hospodárska udržateľnosť,
- kvalita života ako rozhodujúci faktor verejných politík,
- efektívnosť, synergia, subsidiarita, sebestačnosť a integrácia,
- dôraz na priority.

S ohľadom na vyššie uvedené dokumenty národnej a regionálnej úrovne, bola vízia rozvoja obce definovaná nasledovne:

VÍZIA OBCE DO ROKU 2034

„Obec Vítazovce sa do roku 2034 stane modernou, ekologicky udržateľnou a prosperujúcou komunitou, ktorá ponúka kvalitnú infraštruktúru, bezpečné a estetické prostredie a podmienky pre aktívny spoločenský život. Vítazovce budú atraktívne pre obyvateľov i návštevníkov vďaka inovatívnym riešeniam, ochrane životného prostredia a podpore kultúrneho a športového rozvoja“

Kľúčové aspekty vízie

1. Rozvoj technickej infraštruktúry

Modernizácia technickej infraštruktúry je nevyhnutným predpokladom pre zlepšenie kvality života obyvateľov a zvýšenie bezpečnosti. Táto oblasť zahŕňa opatrenia na obnovu a rozšírenie kľúčových prvkov dopravnej a verejnej infraštruktúry.

- **Modernizácia komunikácií**

Rekonštrukcia a rozšírenie miestnych komunikácií s cieľom zabezpečiť bezpečný a plynulý pohyb obyvateľov i návštevníkov. Zlepšenie kvality povrchu ciest minimalizuje náklady na opravy a údržbu v budúcnosti.

- **Výstavba chodníkov**

Zavedenie bezpečných a estetických chodníkov pre peších, ktoré zvyšujú bezpečnosť a prístupnosť najmä pre deti, seniorov a osoby so zníženou mobilitou.

- **Revitalizácia verejných priestorov**

Rekonštrukcia verejných priestorov a oddychových zón s cieľom vytvoriť atraktívne a funkčné prostredie pre obyvateľov aj turistov. Verejné priestory by mali byť vybavené lavičkami, informačnými tabuľami, košmi a moderným osvetlením.

2. Ochrana životného prostredia

Ekologická udržateľnosť je základným pilierom dlhodobého rozvoja obce. Opatrenia v tejto oblasti smerujú k ochrane prírodných zdrojov a znižovaniu negatívneho dopadu na životné prostredie.

- **Zavádzanie ekologických opatrení**

Výstavba vodovodnej siete na efektívne hospodárenie s vodou. Využívanie moderných technológií, ktoré chránia a obnovujú vodné zdroje.

- **Znižovanie energetickej náročnosti**

Modernizácia verejných budov a osvetlenia za účelom zníženia spotreby energie. Inštalácia obnoviteľných zdrojov, ako sú solárne panely/fotovoltaika, podporuje trvalo udržateľný rozvoj.

- **Rozvoj verejných priestorov**

Udržiavanie a rozvoj estetickej a ekologickej hodnoty obce prostredníctvom kvalitnej starostlivosti o verejné priestory/priestranstvá. Tieto aktivity zahŕňajú výsadbu zelene, zavádzanie inteligentných riešení pre správu odpadov a budovanie oddychových zón.

3. Komunitný a spoločenský rozvoj

Silná komunita je základom prosperujúcej obce. Táto oblasť zahŕňa aktivity na podporu spoločenských, kultúrnych a športových iniciatív.

- **Podpora komunitného života**

Vytváranie priestorov na stretávanie obyvateľov prostredníctvom modernizácie kultúrnych a spoločenských zariadení. Tieto priestory sú základom pre organizovanie podujatí, festivalov a ďalších aktivít, ktoré posilňujú sociálnu súdržnosť.

- **Rozvoj športových aktivít**

Budovanie športových zariadení, ako sú Workoutové ihriská a športové zariadenia, podporuje aktívny a zdravý životný štýl. Tieto zariadenia by mali byť dostupné všetkým vekovým skupinám, od detí až po seniorov.

- **Kultúrne a vzdelávacie aktivity**

Organizácia kultúrnych podujatí, výstav a vzdelávacích programov pre obyvateľov všetkých vekových kategórií. Tieto aktivity posilňujú miestnu identitu a záujem o históriu a tradície obce.

4. Inovácie a modernizácia

Digitalizácia a moderné technológie sú nevyhnutné pre efektívnu správu obce a poskytovanie kvalitných služieb pre občanov.

- **Digitalizácia obecnej správy**

Zavedenie e-portálu umožní obyvateľom jednoduchý prístup k službám, ako sú miestne poplatky, žiadosti a registrácie. Elektronická komunikácia medzi občanmi a obecným úradom zlepší transparentnosť a efektívnosť správy.

- **Modernizácia informačných systémov**

Zavedenie nových softvérov na správu obecnej agendy a digitalizácia archívov zjednoduší administratívne procesy a sprístupní informácie verejnosti.

- **Inteligentné riešenia**

Zavádzanie inteligentných systémov v obci, ako sú smart osvetlenie, monitorovanie odpadového hospodárstva, zvýši efektívnosť riadenia obce a zlepší kvalitu života obyvateľov.

Prioritné oblasti

Pre naplnenie uvedenej vízie obce obec stanovila štyri prioritné oblasti svojho rozvoja počas rokov 2025 – 2031 s výhľadom do roku 2034. Jedná sa o tieto prioritné oblasti:

- 1. Rozvoj technickej infraštruktúry**
- 2. Podpora komunitného života**
- 3. Ochrana životného prostredia a udržateľnosť**
- 4. Inovácie a modernizácia**

Špecifické ciele

V týchto prioritných oblastiach rozvoja si obec stanovila špecifické ciele a navrhla opatrenia (programová časť dokumentu), ktorými tieto ciele dosiahne.

Prioritné oblasti rozvoja obce a špecifické ciele:

Priorita 1: Rozvoj technickej infraštruktúry

ŠC 1.1 Modernizovať miestne komunikácie a vybudovať chodníky na zvýšenie bezpečnosti a mobility obyvateľov.

ŠC 1.2 Zlepšiť dostupnosť obce pre turistov prostredníctvom cyklistických trás a doplnkovej infraštruktúry.

Priorita 2: Podpora komunitného života

ŠC 2.1 Modernizovať spoločenské priestory na podporu kultúrnych a komunitných aktivít.

ŠC 2.2 Zabezpečiť podmienky pre aktívny voľnočasový a športový život obyvateľov.

Priorita 3: Ochrana životného prostredia a udržateľnosť

ŠC 3.1 Zabezpečiť udržateľné hospodárenie s vodnými zdrojmi a zabezpečiť prístup obyvateľov k pitnej vode.

ŠC 3.2 Znížiť energetickú náročnosť verejných budov a verejného osvetlenia.

ŠC 3.3 Zlepšiť estetickú a ekologickú kvalitu verejných priestranstiev.

ŠC 3.4 Efektívne nakladať s odpadmi a posilniť technické vybavenie obce.

Priorita 4: Inovácie a modernizácia

ŠC 4.1 Zaviest' digitalizáciu obecnej správy na zlepšenie prístupu obyvateľov k službám.

ŠC 4.2 Zvýšiť transparentnosť a efektívnosť riadenia obce prostredníctvom moderných technológií.

Kľúčové aspekty, ako sú rozvoj technickej infraštruktúry, podpora komunitného života, ochrana životného prostredia a udržateľnosť, ako aj inovácie a modernizácia, sú dôležité na naplnenie vízie, pretože poskytujú komplexný rámec, ktorý umožňuje trvalo udržateľný a inkluzívny rozvoj obce. Každý z týchto aspektov hrá dôležitú úlohu v dosahovaní vízie z týchto dôvodov:

1. Rozvoj technickej infraštruktúry:

- Zabezpečuje dostupnosť základných služieb, ako sú cesty, vodovod, kanalizácia a energetické siete, ktoré sú nevyhnutné pre fungovanie každodenného života a rozvoj ekonomiky.
- Vytvára podmienky pre podnikateľskú činnosť, lepšiu kvalitu života a rozvoj cestovného ruchu. Bez kvalitnej infraštruktúry sa stáva ďalší rozvoj nemožným.

2. Podpora komunitného života:

- Silné komunity sú základom pre sociálnu súdržnosť, participáciu a aktívne zapojenie obyvateľov do verejného života.
- Posilňuje pocit spolupatričnosti a angažovanosť občanov, čím sa zvyšuje ich podpora pri napĺňaní miestnych rozvojových cieľov.

3. Ochrana životného prostredia a udržateľnosť:

- Prírodné zdroje sú základom pre dlhodobý rozvoj a kvalitu života. Ich ochrana zabezpečuje ekologickú rovnováhu a zdravé prostredie.
- Udržateľný prístup zabezpečuje rozvoj, ktorý rešpektuje prírodné bohatstvo a chráni ho pre budúce generácie, pričom podporuje odolnosť voči environmentálnym výzvam.

4. Inovácie a modernizácia:

- Technologický pokrok a nové prístupy umožňujú efektívnejšie využívanie zdrojov, zlepšenie služieb a posilnenie konkurencieschopnosti.
- Modernizácia a inovácie prinášajú efektívne riešenia pre rozvoj ekonomiky, školstva, zdravotníctva či iných kľúčových oblastí, čím zvyšujú atraktivitu obce a jej pripravenosť na budúcnosť.

C. PROGRAMOVÁ ČASŤ

Prioritné oblasti rozvoja obce, špecifické ciele, opatrenia a aktivity:

Priorita 1: Rozvoj technickej infraštruktúry

Špecifický cieľ 1.1: Modernizovať miestne komunikácie a chodníky na zvýšenie bezpečnosti a mobility obyvateľov.

Opatrenie 1.1.1: Rekonštrukcia miestnych komunikácií a vybudovanie chodníkov.

- Aktivita: Rekonštrukcia miestnych komunikácií (vetvy E, F, G, H, I, J) – *spracovaná projektová dokumentácia*
- Aktivita: Vybudovanie miestnych chodníkov v obci.

Špecifický cieľ 1.2: Zlepšiť dostupnosť obce pre turistov prostredníctvom cyklistických trás a doplnkovej infraštruktúry.

Opatrenie 1.2.1: Výstavba cyklistických trás a doplnkovej infraštruktúry.

- Aktivita: Prepojenie obce s regionálnymi cyklotrasami.
- Aktivita: Osadenie informačných tabúl a vybudovanie odpočívadiel pre cyklistov – *spracovaná projektová dokumentácia*.

Priorita 2: Podpora komunitného života

Špecifický cieľ 2.1: Modernizovať spoločenské priestory na podporu kultúrnych a komunitných aktivít.

Opatrenie 2.1.1: Rekonštrukcia kultúrnych zariadení.

- Aktivita: Rekonštrukcia kuchynky v sále administratívnej budovy spojenej s kultúrnym domom na zabezpečenie kvalitných služieb pri spoločenských podujatiach.

Špecifický cieľ 2.2: Zabezpečiť podmienky pre aktívny voľnočasový a športový život obyvateľov.

Opatrenie 2.2.1: Budovanie a modernizácia športových zariadení.

- Aktivita: Výstavba Workoutového ihriska pri Dome športových hier.
- Aktivita: Inštalácia vykurovania v Dome športových hier (tepelné čerpadlo a vykurovacie telesá).

Priorita 3: Ochrana životného prostredia a udržateľnosť

Špecifický cieľ 3.1: Zabezpečiť udržateľné hospodárenie s vodnými zdrojmi a zabezpečiť prístup obyvateľov k pitnej vode.

Opatrenie 3.1.1: Vybudovanie vodovodnej siete.

- Aktivita: Realizácia výstavby vodovodu na zabezpečenie kvalitnej pitnej vody pre všetkých obyvateľov – *spracovaná projektová dokumentácia, ukončené verejné obstarávanie*

Špecifický cieľ 3.2: Znížiť energetickú náročnosť verejných budov a verejného osvetlenia.

Opatrenie 3.2.1: Zníženie energetickej náročnosti verejných budov.

- Aktivita: Rekonštrukcia administratívnej budovy – *vydané povolenie na realizáciu stavby.*
- Aktivita: Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice
- Aktivita: Inštalácia solárnych panelov/fotovoltaika na verejné budovy.

Opatrenie 3.2.2: Modernizácia verejného osvetlenia.

- Aktivita: Výmena zastaraného osvetlenia za energeticky úsporné LED lampy.
- Aktivita: Zavedenie inteligentného systému regulácie osvetlenia.

Špecifický cieľ 3.3: Zlepšiť estetickú a ekologickú kvalitu verejných priestranstiev.

Opatrenie 3.3.1: Revitalizácia a obnova verejných priestranstiev.

- Aktivita: Výsadba zelene a vytvorenie oddychových zón s lavičkami a informačnými tabuľami.

Špecifický cieľ 3.4: Efektívne nakladať s odpadmi a posilniť technické vybavenie obce.

Opatrenie 3.4.1: Nákup technického vybavenia na správu obce.

- Aktivita: Nákup malotraktora na nakladanie s odpadmi, zimnú údržbu ciest a starostlivosť o verejnú zeleň.

Priorita 4: Inovácie a modernizácia

Špecifický cieľ 4.1: Zaviesť digitalizáciu obecnej správy na zlepšenie prístupu obyvateľov k službám.

Opatrenie 4.1.1: Zavedenie e-služieb pre občanov.

- Aktivita: Zavedenie e-portálu pre miestne poplatky, žiadosti a informácie.
- Aktivita: Implementácia elektronickej komunikácie medzi občanmi a obecným úradom.

Špecifický cieľ 4.2: Zvýšiť transparentnosť a efektívnosť riadenia obce prostredníctvom moderných technológií.

Opatrenie 4.2.1: Digitalizácia obecnej agendy.

- Aktivita: Zavedenie softvéru na efektívnu správu obecnej agendy.
- Aktivita: Digitalizácia archívov a dokumentov obce.

D. REALIZAČNÁ ČASŤ

Zásobník projektov

Zásobník projektov obce Víťazovce na roky 2025-2031 predstavuje prehľad plánovaných projektových zámerov, ktorých realizáciou sa má prispieť k naplneniu stanoveného globálneho cieľa obce do r. 2034.

Aktuálny zásobník projektov nepredstavuje súhrn všetkých možných realizovateľných projektov, ani zoznam projektov, ktorých realizáciou sa podarí naplno zabezpečiť stanovených cieľov. Ide zoznam projektových zámerov, ktoré je obec aktuálne považuje za realizovateľné a aspoň čiastočne rozpracované vo forme zámeru. Zásobník projektov má predstavovať živý a flexibilný prehľad projektových zámerov, ktorý sa môže v priebehu rokov aktualizovať a dopĺňať o nové projektové zámery, ktoré sú v súlade so stanovenými prioritami rozvoja obce.

Akčný plán

Akčný plán (AP) slúži ako implementačný a monitorovací nástroj PHRSR a obsahuje prehľad prebiehajúcich a plánovaných aktivít (projektov, projektových zámerov a projektových ideí), ktoré súvisia s napĺňaním cieľov obce do r. 2034, avšak už sú v určitej fáze realizácie v nasledujúcich troch rokoch. Ide teda o konkrétny krátkodobý plánovaco-implementačný nástroj rozvoja obce, ktorý má mať priame prepojenie aj na programový rozpočet samosprávy. Keďže ide o prehľad konkrétnych aktivít na obdobie n+2 rokov, je vhodné jeho prípravu časovo a obsahovo koordinovať s prípravou programového rozpočtu obce.

Akčný plán obsahuje minimálne nasledujúce informácie:

- názov aktivity,
- zaradenie pod príslušnú prioritu / špecifický cieľ
- predpokladaný zdroj financovania,
- predpokladané výdavky na realizáciu aktivity,
- predpokladaný termín realizácie,
- fáza pripravenosti aktivity, resp. popis aktuálneho stavu realizácie v sledovanom čase.

Samotný Akčný plán obce Víťazovce na nasledujúce obdobie (r. 2024-2026) by mal primárne vychádzať z projektového zásobníka PHRSR a mal byť vytváraný a schvaľovaný súbežne s programovým rozpočtom obce na dané obdobie.

Súčasťou Akčného plánu majú byť aktivity a projektové zámery, ktoré sú významné z pohľadu rozvoja obce a je potrebné ich systematicky monitorovať a odpočtovať v rámci vyhodnocovania plnenia PHRSR. Súčasťou AP nemajú byť aktivity bežnej údržby obce (bežná starostlivosť o zeleň, lokálna oprava poškodeného chodníka/cesty a pod.), ktoré nemajú podstatný význam na dosahovanie stanovených cieľov, či nesúvisia s inou významnou aktivitou obce.

Monitorovanie a vyhodnocovanie PHRSR

Cieľom monitorovania a hodnotenia napĺňania PHRSR je zabezpečiť plynulé napĺňanie stanovených cieľov v jednotlivých prioritách. Obecný úrad zabezpečí spracovanie monitorovacej správy v súčinnosti s ostatnými externými pracovníkmi participujúcimi na realizácii projektov v rámci PHRSR. Vstupnými údajmi pre monitorovacie správy budú najmä evidencie vedené Obecným úradom, programový rozpočet a ukazovatele sledované v jednotlivých implementovaných projektoch, pokiaľ si to ich realizácia vyžaduje. Monitorovanie sa bude realizovať raz ročne a bude mať podobu taxatívneho vymedzenia realizovaných aktivít v kombinácii s vyhodnotením stanovených indikátorov a mílnikov. Monitorovacie správy budú predkladané obecnému zastupiteľstvu podľa príslušnosti jednotlivých napĺňaných priorit v rámci PHRSR, ktoré sú kompetentnými orgánmi správy oponovať, hodnotiť a prijímať na základe nich ďalšie rozhodnutia.

Monitorovacia správa za predchádzajúci kalendárny rok implementácie PHRSR sa predkladá každoročne na rokovanie obecného zastupiteľstva do 30.6. daného roka (správa za rok n sa predkladá v roku n+1). Súčasťou monitorovacej správy je odpočet napĺňania merateľných indikátorov dosahovania cieľov, odpočet plnenia Akčného plánu s krátkym popisom postupu v jednotlivých úlohách a Aktualizovaný Akčný plán na nasledujúce 3 roky s aktualizáciou časového či finančného rámca a stavu pripravenosti. V prípade potreby významnejších zmien je vhodné odpočtovať a aktualizovať Akčný plán aj pri schvaľovaní programového rozpočtu v jednotlivých rokoch.

Záverom by mala monitorovacia správa identifikovať prípadnú potrebu aktualizácie samotného PHRSR a navrhnúť jej spracovanie alebo v prípade zásadných zmien aj navrhnúť spracovanie nového PHRSR.

Spôsob aktualizácie PHRSR

Aktualizácia stratégie je organickou súčasťou jej implementácie a vytvára z nej moderný, otvorený a flexibilný dokument. Súčasťou procesu aktualizácie je systematický zber a vyhodnocovanie podnetov od obyvateľov a subjektov pôsobiacich na území obce, sledovanie prichádzajúcich príležitostí i hrozieb, ako aj výskyt nových skutočností, ktoré neboli známe v čase tvorby stratégie známe. Periodicita aktualizácie závisí od zistení procesu monitoringu a vyhodnocovania, resp. od potreby reagovať na zásadný odborný, legislatívny, politický, či strategický podnet.

Na základe predchádzajúcich skúseností je odporúčané zväziť aktualizáciu PHRSR po cca 3-4 rokoch od jeho schválenia.

E. FINANČNÁ ČASŤ

Plán využitia/aktivizácie zdrojov vrátane finančného plánu

Plán využitia zdrojov stanovuje zdroje (finančné, ľudské, priestorové, materiálne a iné) nevyhnutné pre implementáciu stratégie a plán ich nasadenia v procese implementácie PHRSR vrátane plánu využitia finančných zdrojov. Obec si zostavuje finančný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na dva roky.

Akčný plán a finančný plán PHRSR obce schvaľuje obecné zastupiteľstvo v rámci schvaľovania rozpočtu obce. Akčný plán PHRSR obce Vítázovce bude spracovaný na ročnej báze a bude obsahovať plán realizácie projektov v danom roku aj s definovaným finančným krytím.

Finančný plán implementácie stratégie identifikuje predpokladané celkové náklady na realizáciu plánovaných aktivít, zdroje a spôsob financovania. Na zabezpečení zdrojov by sa mali podieľať subjekty, ktoré majú benefit z realizácie. Z dôvodu náročnej predprojektovej a projektovej prípravy je vhodné rozdeliť realizáciu projektov do viacerých fáz a v prvej fáze podporiť najmä neinvestičné aktivity a predprojektovú a projektovú prípravu.

V dôsledku neexistencie nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení stanovená len orientačne. Táto časť bude konkretizovaná v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, možností obecného rozpočtu atď.

Tabuľka č. 30 Indikatívny finančný plán - sumarizácia		
Špecifické ciele	Hrubý odhadovaný rozpočtový vplyv	Program/program rozpočtu
	tis. EUR	
ŠC 1.1 Modernizovať miestne komunikácie a vybudovať chodníky na zvýšenie bezpečnosti a mobility obyvateľov.	300 tis. – komunikácie N/A - chodníky	Obecný rozpočet, zdroje štátu, EÚ fondy, Plán Obnovy, dotačné schémy, iné zdroje financovania
ŠC 1.2 Zlepšiť dostupnosť obce pre turistov prostredníctvom cyklistických trás a doplnkovej infraštruktúry.	20 tis.	Obecný rozpočet, zdroje štátu, EÚ fondy, Plán Obnovy, dotačné schémy, iné zdroje financovania
ŠC 2.1 Modernizovať spoločenské priestory na podporu kultúrnych a komunitných aktivít.	18 tis.	Obecný rozpočet, zdroje štátu, EÚ fondy, Plán Obnovy, dotačné schémy, iné zdroje financovania
ŠC 2.2 Zabezpečiť podmienky pre aktívny voľnočasový a športový život obyvateľov.	17 tis.	Obecný rozpočet, zdroje štátu, EÚ fondy, Plán Obnovy, dotačné schémy, iné zdroje financovania
ŠC 3.1 Zabezpečiť udržateľné hospodárenie s vodnými zdrojmi a zabezpečiť prístup obyvateľov k pitnej vode.	2 230 tis.	Obecný rozpočet, zdroje štátu, EÚ fondy, Plán Obnovy, dotačné schémy, iné zdroje financovania
ŠC 3.2 Znížiť energetickú náročnosť verejných budov a verejného osvetlenia.	250 tis.	Obecný rozpočet, zdroje štátu, EÚ fondy, Plán Obnovy, dotačné schémy, iné zdroje financovania
ŠC 3.3 Zlepšiť estetickú a ekologickú kvalitu verejných priestranstiev.	9 tis.	Obecný rozpočet, zdroje štátu, EÚ fondy, Plán Obnovy, dotačné schémy, iné zdroje financovania
ŠC 3.4 Efektívne nakladať s odpadmi a posilniť technické vybavenie obce.	15 tis.	Obecný rozpočet, zdroje štátu, EÚ fondy, Plán Obnovy, dotačné schémy, iné zdroje financovania

ŠC 4.1 Zaviesť digitalizáciu obecnej správy na zlepšenie prístupu obyvateľov k službám.	N/A	Obecný rozpočet, zdroje štátu, EÚ fondy, Plán Obnovy, dotačné schémy, iné zdroje financovania
ŠC 4.2 Zvýšiť transparentnosť a efektívnosť riadenia obce prostredníctvom moderných technológií.	N/A	Obecný rozpočet, zdroje štátu, EÚ fondy, Plán Obnovy, dotačné schémy, iné zdroje financovania

Zdroje financovania realizácie PHRSR obce:

1. Hlavné zdroje financovania:

- a) Verejné zdroje: štátny rozpočet, štátne účelové fondy, rozpočet vyšších územných celkov a rozpočet obcí a miest.
- b) Iné zdroje: prostriedky fyzických osôb, prostriedky právnických osôb, úvery, príspevky medzinárodných organizácií, prostriedky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi.

2. Doplnkové zdroje financovania – finančné prostriedky z Európskej únie

Plánované investície, projekty a aktivity zamerané na naplnenie cieľov PHRSR budú financované z viacerých zdrojov, ktoré môžeme rozdeliť na zdroje externé a interné, súkromné a verejné, návratné a nenávratné a ich kombináciu s možnosťou využitia rôznych finančných nástrojov.

V rámci verejných externých zdrojov ide o:

- a) nenávratné zdroje (granty EÚ ako sú Plán obnovy a odolnosti, EŠIF, Fond na spravodlivú transformáciu a komunitárne programy EÚ vrátane programov cezhraničnej spolupráce),
- b) návratné zdroje (finančné nástroje EÚ).

PHRSR je prioritne zameraný na využitie možností financovania z prostriedkov EÚ v súlade s Partnerskou dohodou, Programom Slovensko a Plánom obnovy a odolnosti SR, no môže zahŕňať aj projekty financované z iných EÚ fondov (napríklad ERASMUS+, Horizont atď.) a finančných nástrojov EÚ (EIB a pod.). Projekty zaradené do PHRSR môžu byť v rokoch 2024 – 2029 podporené najmä cez mechanizmus dopytovo orientovaných projektov v rámci výziev financovaných z Programu Slovensko, Plánu obnovy a odolnosti SR, štátnych fondov, dotačných mechanizmov a iných externých zdrojov.

V roku 2024 očakávame najviac vyhlásených výziev z Programu Slovensko (predovšetkým z alokácie Rady partnerstva PSK na ITI projekty).

Použitá literatúra

1. Partnerská dohoda 2021 - 2027
2. Zmluva o fungovaní Európskej únie
3. Operačný program Slovensko
4. Plán obnovy a odolnosti
5. Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (1994)
6. Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj
7. Ciele politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027
8. Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024
9. Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 (2017)
10. Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 – v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
11. Národný infraštruktúrny plán Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030, (2017)
12. Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030)
13. Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 (2016)
14. Akčný plán rozvoja elektromobility v Slovenskej republike (2019)
15. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
16. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
17. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHRSR PSK)
18. Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom)
19. CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
20. CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT)
21. CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu
22. CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu
23. CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+
24. CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+
25. Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov
26. Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov
27. Zákon č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách, v znení neskorších predpisov
28. VEDA, Encyklopédia Slovenska, VI zv. Veda, Bratislava, 1982
29. MAZÚR, M., LUKNIŠ, M. Regionálne geomorfologické členenie SSR, Geogr, Čas., 30, 2, Bratislava, 1978
30. UPSVAR, Štatistiky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny
31. Interné materiály
32. Sociologický ústav Slovenskej akadémie vied, REGIONÁLNY ROZVOJ SLOVENSKA VÝCHODISKÁ A SÚČASNÝ STAV, Editori: Mgr. Ľubomír Falčan, CSc., Doc. PhDr. Ján Pašiak, PhD. 2004, 88 s
33. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Národná stratégia ISPA Slovenskej republiky: životné prostredie, Október 2000
34. HRAŠNA, M., KLUKANOVA, A. Inžinierskogeologická rajonizácia, In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online], 2004,

35. Encyklopédia Slovenska, Veda 1983
36. Kraje a okresy Slovenska, Q111 1997
37. <http://www.statistics.sk/>
38. <http://www.sodbtn.sk/>
39. <https://datacube.statistics.sk/>
40. <https://www.vitazovce.sk/>
41. <https://www.po-kraj.sk/sk/samosprava/vyzvy-granty/programove-obdobie-2021-2027/phrsr-psk-2021-2030.html>
42. <https://www.po-kraj.sk/sk/samosprava/vyzvy-granty/programove-obdobie-2021-2027/ius-21-27/integrovana-uzemna-strategia-ius-2021-2027.html>
43. <http://chkovihorlat.sopsr.sk/priroda/fauna-a-flora>
44. <https://www.enviroportal.sk/>
45. <https://mirri.gov.sk/>
46. Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny
47. Vyhláška MŽP SR č. 492/2006 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny
48. Zákon o podpore regionálneho rozvoja č. 539/2008 Z.z. v znení neskorších predpisov
49. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Vítázovce 2013-2023
50. VZN a smernice obce Vítázovce